

Kandidatspeciale - 2023

Studerende med psykiske funktionsnedsættelser

- Et hverdagsliv under pres

KANDIDATUDDANNELSEN I SOCIALT ARBEJDE, AALBORG UNIVERSITET

DATO: 2. OKTOBER 2023
VEJLEDER: HELLE BENDIX KLEIF

Specialet er udarbejdet af:

Maria Brøner Nyhus Jørgensen
Studienummer: 20212072

ANTAL ANSLAG INKL. MELLEMRUM: 167.962

TAK

*En særlig tak til de informanter,
der har givet deres stemme til dette speciale.
Uden jer havde det ikke været muligt at undersøge
dette vigtige og relevante emne.*

*En tak til min specialevejleder
Helle Bendix Kleif, for konstruktiv og
udbytterig sparring og feedback gennem specialeprocessen.*

Indhold

Abstract	4
Indledning	5
Teori og empiri	8
Hypotese	9
Problemformulering	9
Læsevejledning	11
Kapitel 1: Hvordan kan udsathed forstås i dag?	12
Klassisk udsathed	12
Ny udsathed	12
Afgrænsede og længerevarende mistrivelsesforløb	14
Kapitel 2: Historisk oprids	16
Kapitel 3: Eksisterende forskning på området	19
Kapitel 4: Teoretiske ramme	23
Moderne kultur og psykologisering	23
Acceleration i studielivet	26
Teknologisk acceleration	26
Acceleration af livets tempo	27
Kapitel 5: Metode	28
Empiri	28
Statistiske data	28
Overordnede udfordringer	29
Afgrænsning	29
Afklaring af feltet	30
Adgang til feltet	30
Præsentation af informanter	32
Anonymisering og etiske dilemmaer	33
Semistrukturerede interviews – med studerende	33
Fotunderstøttede interviewteknik	34
Semistruktureret interview – med fagprofessionel	35
Analytisk design	35
Casestudiet som analytisk ramme	36

Videnskabsteoretisk position	37
Analysestrategi	38
Hermeneutisk analyse	39
Kodning og bearbejdning af data	40
Kvalitetssikring af specialet.....	42
Validitet og generaliserbarhed.....	42
Kapitel 6: Analyse	44
Analysedel 1.....	44
Hvilke særlige typer af krav i præstationskulturen gør det svært for især studerende med psykiske funktionsnedsættelser, der modtager SPS, og hvordan påvirker det deres præstationer og trivsel?	44
Konkurrence	44
Præstationspres.....	47
Psykologisering	51
Acceleration.....	56
Opsamling.....	60
Analysedel 2.....	61
Hvad er det for nogle særlige udfordringer de studerende med psykiske funktionsnedsættelser har på deres studie og hvordan oplever de den hjælp og støtte de modtager, gennem SPS, i forhold til at håndtere deres udfordringer? ..	61
Særlige udfordringer.....	61
Asynkronitet og sorteringsmekanismer	65
Hjælp og støtte	68
Opsamling.....	71
Analysedel 3.....	73
Hvilken indsats yder SPS-læreren og hvilken rolle udfylder hun i forhold til at støtte de studerende i deres evne til at mestre studiet?	73
Støttelærernes rolle.....	73
Støttelærerens indsats	75
Opsamling.....	78
Kapitel 7: Konklusion	79
Kapitel 8: Diskussion	83
Kapitel 9: Perspektivering.....	84
Litteraturliste	86

Bilagsoversigt..... 91

Abstract

This thesis examines how students with mental difficulties who receive special educational support (SPS) experience the demands of the performance society at their studies and how these demands affect their performance and well-being. The students study various professional bachelor programmes at University College Lillebælt in Odense. Based on theories about modern society, the thesis examines which types of requirements that make it difficult for students with mental difficulties who receive SPS to follow the course of studies and how this affects their performance and well-being. In addition, the thesis examines which special challenges the students have and how they experience the help and support they receive through SPS. Finally, the thesis examines how social work, through SPS, can support the students' ability to master challenges in relation to their studies.

The study is based on 6 qualitative interviews with students and 1 qualitative interview with a professional SPS teacher at University College Lillebælt in Odense.

With this study, it is demonstrated that students with mental difficulties are severely pressured by the demands of the performance society. Therefore, they can be considered double vulnerable and are under extreme pressure in their student life. Students with mental difficulties need structure, predictability, and continuity, and it is particularly difficult for them to live up to the performance society's demands to be flexible and ready to adapt. They turn defeats and frustrations inward and blame themselves for not being able to live up to societies and their own expectations.

The study has also shown that the students are, among other things, challenged by illegitimate study activities and regard their mental impairments as a study job, which they have alongside their studies.

It is concluded that stable and continuous SPS courses help and support the students in creating a better balance in their course of study. When the students are under pressure due to a lack of time and energy, they opt out of SPS and therefore do not get the support they need. The study has shown that the students need breaks to recover, but that the current SPS effort is not sufficient to ensure their needs.

Indledning

Dette speciale undersøger hvordan studerende, med psykiske funktionsnedsættelser, der modtager specialpædagogisk støtte, oplever krav i præstationssamfundet under deres studie og hvordan disse krav påvirker deres præstationer og trivsel. Ydermere undersøger dette speciale hvordan det sociale arbejde, i form af specialpædagogisk støtte, bidrager til at fremme de studerendes evne til at mestre deres studieliv. De studerende studerer på forskellige professionsbacheloruddannelser på UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskolen i Odense.

Specialpædagogisk støtte – herefter SPS, er en individuel kompenserende støtte beregnet til studerende der kan dokumentere en funktionsnedsættelse, fx i form af en epikrise eller en lægeerklæring (Danmarks Evalueringsinstitut, 2021, s. 5). Støtten har til formål af kompensere for de udfordringer funktionsnedsættelsen giver, så de studerende har mulighed for at gennemføre deres uddannelse på lige vilkår med deres medstuderende. Støtten målrettes derfor de barrierer der opstår i mødet mellem den studerende og den konkrete uddannelses krav, som følger af funktionsnedsættelsen (Forsknings- og uddannelsesstyrelsen, 2022, s. 52). Det er et krav for modtagelsen af SPS, at funktionsnedsættelsen vanskeliggør gennemførelse af uddannelsen på ordinære vilkår. Psykiske funktionsnedsættelser dækker blandt andet over: angst, depression, autisme, ADHD, OCD, personlighedsforstyrrelser, skizofreni, bipolar m.fl. SPS til studerende med psykiske funktionsnedsættelser består hovedsageligt af støttetimer eller et forløb med en mentor. Det overordnede fokus for SPS er at de studerende kommer godt igennem uddannelsesforløbet (Børne- og undervisningsministeriet, 2022a).

Gruppen af studerende der modtager SPS under deres uddannelsesforløb er steget fra 3 pct. i 2010 til 11 pct. i 2020. Denne stigning er svarende til, at der aktuelt er 30.000 studerende på landsplan, der modtager SPS under deres uddannelse (Uddannelses- og forskningsstyrelsen, 2022, s. 15).

Tematikken i mit speciale er inspireret af Katznelson, Pless & Görlich's (2022) begreb om ny udsathed, der undersøger nogle grupperinger af udsatte unge i fire forskellige

mistrivelsesforløb. Af disse grupperinger er det, særligt gruppen af unge i afgrænsede og længerevarende mistrivelsesforløb, som jeg er interesseret i at undersøge nærmere.

Katznelson, et al (2022) har med en omfattende undersøgelse, der er afsluttet i 2022, omhandlende unges mistrivsel i alderen 16-24 år, introduceret en ny teoretisk forståelse af udsathed. Katznelson, et al (2022) argumenterer for at vi kan anskue ny udsathed som en nyere og bredere forståelse af et socialt og kulturelt mistrivelsesfænomen, der rammer en bredere gruppe og trækker spor på tværs af sociale klasser samt sociale og kulturelle baggrunde og som potentielt kan ramme alle unge. Uddannelsesinstitutionerne er kommet til at handle om øget præstation, tempo på alle livets arenaer og at de unge i stigende grad kigger indad og søger psykisk tilpasning, hvis noget i deres omverden er svært. Ny udsathed kommer derfor til at slå igennem som en oplevelse af at kæmpe for at holde fast og som oplevelser af at være blevet slynget af vognen og stå tilbage når toget er kørt.

Katznelson, et al (2022) peger i deres undersøgelse på, at på trods af, at ny udsathed slår igennem i ungegruppen, synes ny udsathed at spille en mindre vigtig rolle for gruppen af unge med psykiske funktionsnedsættelsers trivsel, som vi finder i grupperne med afgrænsede og længerevarende mistrivelsesforløb, da deres mistrivsel mere knytter sig til psykisk sårbarhed og diagnoser frem for de ydre strukturelle rammer. Samtidig peger andre undersøgelser på, at de studerende med psykiske funktionsnedsættelser i højere grad mistrives, dropper ud af studiet, er ledige i længere tid efter endt uddannelse, mv. (Uddannelses- og Forskningsstyrelsen, 2022).

Undersøgelsen af Katznelson et al (2022) tager primært udgangspunkt i "lettere målgrupper" i kortere og forbigående mistrivelsesforløb. De går ikke i dybden med målgruppen i afgrænsede og længerevarende mistrivelsesforløb. Udviklingen i mistrivsel blandt unge og introduktionen af ny udsathed til feltet sammenholdt med at Katznelson et al (2022) ikke har undersøgt unge med afgrænsede og længerevarende mistrivelsesforløb i dybden gør, at der mangler mere viden om hvordan ny udsathed slår igennem hos gruppen af unge med psykiske funktionsnedsættelser som befinder sig i afgrænsede og længerevarende mistrivelsesforløb.

Jeg undersøger derfor hvilken rolle ny udsathed spiller i de studerendes hverdag på studiet og hvordan de mestrer deres studieliv, til trods for at de bliver udfordrede af deres psykiske funktionsnedsættelser. Det er projektets hypotese, at rammerne omkring ungdomslivet – sætter særligt ungegruppen med psykiske funktionsnedsættelser under pres. Dette udfoldes senere i specialet.

Jeg sætter fokus på hvor meget kravene i præstationssamfundet påvirker de studerende med psykiske funktionsnedsættelser, som modtager SPS og hvordan det sociale arbejde kan understøtte de studerendes evne til at mestre deres studieliv. På den måde vil dette speciale kunne bidrage med viden til at nuancere diskussionen om hvorvidt ny udsathed spiller en rolle i de studerendes liv samt hvordan det kommer til udtryk og påvirker studerende der både tilhører kategorien klassisk udsatte på deres psykiske funktionsnedsættelser og ny udsathed. Dette med afsæt i de studerendes egne fortællinger og oplevelser i skolesammenhæng og erfaringer med at være udsat studerende i et præstationssamfund der er præget af nye typer af krav, øget acceleration, præstation og konkurrence.

Med inspiration fra de teoretiske forståelser der lægger op til ny udsathed, undersøger jeg om de studerende med psykiske funktionsnedsættelser, der modtager SPS oplever sig dobbeltudsatte, om de oplever kravene i præstationssamfundet som en ekstra belastning og om de har overskud til at skulle tænke over at skulle præstere. Jeg vil derfor undersøge nærmere, om det faktisk forholder sig sådan, for gruppen af unge i afgrænsede og længerevarende mistrivselforløb, som Katznelson et al (2022) konkluderer i deres undersøgelse.

Det er forventningen med dette speciale at kunne bidrage med ny konkret og kontekstafhængig viden til praksis om, hvordan studerende med psykiske funktionsnedsættelser oplever hverdagen på deres studier med dertilhørende succeser, fiaskoer, frustrationer og glæder. Dette for at praksis kan få indblik i, hvordan de studerende gennemlever deres hverdag og hvordan det sociale arbejde derigennem kan understøtte en god udvikling og bidrage til bedre trivsel hos de studerende med psykiske funktionsnedsættelser.

Når jeg finder dette emne relevant i forhold til det sociale arbejde, er det fordi ny udsathed potentielt kan ramme alle (Katznelson et al, 2022). Det betyder at alle unge i Danmark er i risikogruppen for at være eller blive udsatte og ende i mistrivsel på grund af det moderne samfunds vilkår. Det betyder at det sociale arbejde har en opgave både i forhold til individet, men også i forhold til samfundsmæssige bevægelser og udviklingsbølger. Hvis alle unge potentielt rammes af ny udsathed, betyder det at de socialarbejdere der er ansat til at håndtere problemerne og støtte de udsatte unge, skal agere indenfor en langt større berøringsflade end tidligere. Socialt arbejde får derfor både individuel og samfundsmæssig relevans, fordi ny udsathed rammer bredt, handler om samfundsmæssige strukturer og vilkår i det moderne samfund og potentielt omfatter alle unge i Danmark.

Teori og empiri

Den teoretiske ramme for specialet tematiserer og indkredser hvordan præstationskulturen og accelerationskulturen påvirker studerende med psykiske funktionsnedsættelser, der modtager SPS, med udgangspunkt i deres egne fortællinger og oplevelser. Den bærende teori for min undersøgelse handler om hvordan krav i præstationskulturen, accelerationskulturen og psykologiseringen danner rammen om ungdomslivet og sætter de studerende under pres. Det handler om at der i samfundet er et generelt øget fokus på individuel præstation, selvoptimering og konkurrence (Petersen, 2016; Petersen & Krogh, 2021), en øget acceleration på alle livets arenaer (Rosa, 2014), samt en individualiserings- og psykologiseringstendens, hvor samfundsmæssige forventninger i højere grad italesættes som individuelt ansvar og hvor individet er overladt til, alene at skabe og forme sit eget liv og sin egen identitet og samtidigt overlades til selv at bære konsekvenserne af de valg det enkelte menneske træffer (Bauman, 2006; Hjortkær, 2020). I tillæg hertil forventes det, at individet udviser, effektivitet, fleksibilitet, omstillings- og forandringsparathed, agilitet mv. (Bauman, 2006, Sennett, 2007).

Den indsamlede empiri består af semistrukturerede interviews med studerende der har psykiske funktionsnedsættelser, modtager SPS og er i gang med en professionsbacheloruddannelse. I interviewene har jeg benyttet mig af

fotounderstøttende interviewteknik, ved anvendelse af visuelt materiale, i form af billeder.

I de semistrukturerede interviews har jeg haft fokus på de studerendes subjektive erfaringer og oplevelser med deres studieliv. Fortællingerne skabes derved i deres egen kontekst. Det er vigtigt at have for øje at undersøgelsen afspejler de studerende egne oplevelser og det er derfor ikke muligt at tegne et fyldestgørende billede og derved generelt at kunne sige noget om hvordan studerende med psykiske funktionsnedsættelser oplever hverdagslivet i forbindelse med deres studie.

Ud over interviews med studerende er der foretaget et semistruktureret interview med en fagprofessionel. Dette for at få belyst, hvordan fagprofessionelle, også kaldet SPS-lærere, der arbejder med studerende med psykiske funktionsnedsættelser, ser deres rolle og indsats i forhold til at understøtte de studerendes evne til at mestre studielivet.

Hypotese

Ny udsathed sætter sig igennem i hele ungegruppen og trækker spor på tværs af sociale klasser samt sociale og kulturelle baggrunde og kan potentielt ramme alle unge. Med den teoretiske forståelse om ny udsathed, betyder det så at de studerende med psykiske funktionsnedsættelser oplever sig dobbeltudsatte og at ny udsathed giver dem en dobbelt udfordring i forhold til at kunne klare sig godt? I det nuværende samfund hvor præstationspres, øget acceleration i livstempo, psykologisering, individualisering samt øget global konkurrence i høj grad er allestedsværende, er det specialets hypotese, at rammerne omkring ungdomslivet og kravene i præstationssamfundet sætter særligt ungegruppen med psykiske funktionsnedsættelser under et enormt pres.

Problemformulering

Med udgangspunkt i ovenstående ønskes følgende problemformulering besvaret:

Hvordan oplever studerende, med psykiske funktionsnedsættelser der modtager SPS, kravene i præstationssamfundet, hvordan påvirker det deres præstationer og trivsel og

hvordan kan det sociale arbejde bidrage til at fremme disse studerendes evne til at mestre studiet?

For at kunne besvare problemformuleringen er der udformet følgende forskningsspørgsmål:

- Hvilke særlige typer af krav i præstationskulturen gør det svært for især studerende med psykiske funktionsnedsættelser, der modtager SPS, og hvordan påvirker det deres præstationer og trivsel?
- Hvad er det for nogle særlige udfordringer de studerende med psykiske funktionsnedsættelser har på deres studie og hvordan oplever de den hjælp og støtte de modtager, gennem SPS, i forhold til at håndtere deres udfordringer?
- Hvilken indsats yder SPS-læreren og hvilken rolle udfylder hun i forhold til at støtte de studerende i deres evne til at mestre studiet?

Læsevejledning

I dette afsnit redegøres for specialets struktur og opbygning. Dette for at skabe et overblik over specialets kapitler og øge gennemsigtigheden for læseren.

I *kapitel 1* gives en kort redegørelse for hvordan udsathed kan forstås i dag.

Begreberne klassisk udsathed og ny udsathed lægger op til en kort gennemgang af 2 ud af 4 mistrivselforløb, som er relevante for specialets problemfokus.

Kapitel 2 indeholder et historisk oprids over udviklingen af unge i mistrivsel og stigningen i andelen af studerende med psykiske funktionsnedsættelser. Dette for at forstå omfanget af den målgruppe der danner grundlag for specialets undersøgelse.

I *kapitel 3* fremhæves eksisterende forskning på området for psykiske funktionsnedsættelser, som vurderes relevante for specialets problemfokus. Ydermere argumenteres der for relevansen af udvalgte begreber, som bruges i analysen.

Kapitel 4 indeholder en redegørelse for specialets teoretiske grundlag.

I *kapitel 5* redegøres for specialets metodiske tilgange, herunder empiriske og analytiske overvejelser.

Specialets bærende del, analysen findes i *kapitel 6*. Analysen består af 3 analysedele, der tager udgangspunkt i de tre forskningsspørgsmål. Hver delanalyse afsluttes med en opsamling.

Konklusionen fremgår af *kapitel 7*, hvor der gives et svar på specialets problemformulering.

I *Kapitel 8* ses specialets diskussion, hvor jeg reflekterer over mit eget perspektiv på undersøgelsen.

I *kapitel 9* redegøres for refleksioner som udarbejdelsen af dette speciale har givet anledning til.

Kapitel 1: Hvordan kan udsathed forstås i dag?

For at kunne forstå studerende med psykiske funktionsnedsættelsers udfordringer vil jeg træde et skridt tilbage og rammesætte udviklingen i den teoretiske forståelse af udsathed.

Klassisk udsathed

Ifølge den gængse forståelse af udsathed, hører personer med funktionsnedsættelser og psykiske funktionsnedsættelser under den klassiske forståelse af udsathed. Når vi orienterer os imod teorierne om udsathed finder vi at der er forsket i udsatte unge i mange år. Der refereres ofte til den klassiske definition af udsathed der favner den udsathed der er rigt beskrevet i litteraturen, som handler om risiko for ledighed, udsatte bolig- og familieforhold, fattigdom, misbrug, psykiske lidelser mv. (Katznelson et al, 2022, s. 10). Den klassiske udsathed hænger således sammen med en generel social skævvridning og ulige fordeling af kulturel, social og økonomisk kapital, der sætter spor i den enkeltes adgang til handlemuligheder og ressourcer. Klassisk udsathed kalder fortsat, i høj grad, på opmærksomhed, da mange unge befinder sig i denne gruppe og trives dårligt og er i højere risiko for at klare sig dårligere på længere sigt, særligt i forhold til gennemførelsen af uddannelse og fremtidig beskæftigelse.

I de seneste ti-femten år er også de unges mentale helbred og mistrivsel trådt tydeligere frem og statistik på statistik beretter om øget mental mistrivsel hos særligt de unge (Katznelson et al, 2022).

Ny udsathed

Som det er præsenteret i indledningen, har Katznelson et al (2022) introduceret en ny teoretisk forståelse af udsathed og dermed videreudviklet og udvidet den teoretiske forståelse af udsathed. De introducerer begrebet 'ny udsathed' som betegner en nyere og bredere forståelse af udsathed, som et socialt og kulturelt fænomen, der trækker spor på tværs af sociale lag og som potentielt kan ramme alle unge. Dermed peger Katznelson et al (2022) på, at ny udsathed potentielt kan ramme alle unge fra alle samfundslag og trækker spor på tværs af sociale klasser og sociale og kulturelle baggrunde.

Når ny udsathed potentielt kan ramme alle unge på tværs af sociale klasser og sociale og kulturelle baggrunde, handler det om, at ny udsathed rummer udfordringer på flere parametre. Begrebet ny udsathed handler i grove træk om, at det er rammerne omkring ungdomslivet der sætter de unge under et enormt pres. Katznelson et al (2022) fremhæver tre parametre i rammerne omkring ungdomslivet, der har særligt betydning for de unges mentale trivsel og mistrivsel. Disse tre parametre handler om 1) allestedsværende præstationskrav i ungdomslivet, 2) acceleration i tempo på alle områder i livet, 3) psykologisering i ungdomslivet, når presset vendes indad og bliver til et psykologisk anliggende.

Katznelson et al (2021) diskuterer udsathed og sætter en ny forståelse af udsathed i spil, og de anlægger derfor en bredere forståelse af mistrivsel. Med begreberne klassisk udsathed og ny udsathed ønsker de at rette blikket udad og tilføje sociologiske og sociokulturelle perspektiver til mistrivselbegrebet. Den klassiske udsathed viser sig fortsat i form af social ulighed i livschancer, men forskerne ser en tendens i samfundet der rammer unge på tværs af sociale lag, som kæmper med udsathed, men som ikke kan kobles op på de klassiske udsathedformer. Ny udsathed betegner altså en række ydre strukturelle og kulturelle rammer omkring ungdomslivet der utilsigtet skaber en situation, hvor presset samlet set øges og hvor fokuset er på den enkelte unges kompetencer og evner.

Ny udsathed kommer til udtryk blandt de unges oplevelser af stress, pres, angst og depression. Fænomenet synes at koble sig op på et markant forventnings- og præstationspres og har hold i tendenser der knytter sig til øget fokus på effektivisering, fremdrift, konkurrence, tidsoptimering og konstante forandringer i arbejdsmarkedets efterspørgsel (Katznelson, et al, 2022, s. 10).

Ny udsathed handler derfor om, at det er rammerne omkring ungdomslivet der skaber mistrivsel og udsathed blandt de unge. Det drejer sig specifikt om et højt tempo på alle livets arenaer, et ensidigt fokus på præstation og en psykologisering, hvor de unge har tendens til at vende samfundets pres og forventninger indad og derved søger en tilpasning af psyken (Katznelson, et al, 2022).

Afgrænsede og længerevarende mistrivelsesforløb

Katznelson et al (2022) præsenterer fire mistrivelsesforløb; forbigående; tilbagevendende; afgrænset; længerevarende. Katznelson, et al (2022) inddrager primært unge med forbigående og tilbagevendende mistrivelsesforløb i deres analyser, da det er denne gruppe der synes mest ramt af ny udsathed. Gruppen af unge med afgrænset og længerevarende mistrivelsesforløb inddrages også, men i mindre grad.

Udover, at gruppen af unge med afgrænsede og længerevarende mistrivelsesforløb er genstand for min undersøgelse, er det, ifølge Katznelson et al (2022) også de grupper der, ud over at være ramt af ny udsathed også synes at være ramt af klassisk udsathed. Det drejer sig primært om faktorer der knytter sig an til socioøkonomiske forhold, såsom arbejdsløshed, fattigdom, psykisk sygdom m.v. eller mistrivelsesforløb i form af fx angst eller andre psykiske udfordringer der har vanskeliggjort deres skolegang (Katznelson, et al., 2022, s. 56).

Det afgrænsede mistrivelsesforløb dækker over en bred variation af udfordringer, og de udfordringer som denne gruppe møder, synes at blive ved med at være der. Disse unge kan som oftest få adgang til konkret hjælp og støtte, der kan hjælpe dem med at håndtere og leve med deres udfordringer, også i skole- og uddannelsesmæssig sammenhæng og derved undgå yderligere marginalisering i forhold til fx uddannelse. De unge i denne gruppe oplever at have stabiliserende og trygge rammer omkring sig i form af netværk, samt fleksible skoleforløb, som bidrager til at mindske deres mistrivsel (Katznelson, et al, 2022, s. 55).

Unge der tilhører længerevarende mistrivelsesforløb, er fx unge med en svær skolegang og/eller psykiske diagnoser. Det længerevarende mistrivelsesforløb er ofte præget af komplekse og dybereliggende udfordringer, som potentielt kan være langvarige. Ofte kræver det en tidlig og længerevarende, og nogle gange professionel indsats, for at fremme trivsel samt understøtte og sikre en stabil skolegang (Katznelson, et al (2022, s. 61).

Katznelson et al (2022, s. 59) konkluderer at ny udsathed synes at spille en mindre vigtig rolle for de unges trivsel i afgrænsede og længerevarende mistrivelsesforløb og at mistrivsel knytter sig mere til psykisk sårbarhed og diagnoser frem for at det er

rammerne omkring ungdomslivet der presser disse unge. Det er på baggrund af denne påstand, at jeg har dannet specialets hypotese.

Kapitel 2: Historisk oprids

I forståelsen af udsatte unge og deres trivsel, må vi omkring den historiske kontekst for udviklingen af mistrivsel blandt unge. Trivselsmålinger af danskernes mentale helbred, foretaget af Sundhedsstyrelsen i 2017 og 2021 viser at andelen af både mænd og kvinder, i aldersgruppen 16-24 år, med dårligt mental helbred er stigende fra 2017 til 2021. Andelen er især stor blandt kvinderne i aldersgruppen 16-24 år hvor der ses en stigning fra 23,8 % i 2017 til 34,4 % i 2021 (Jensen, Davidsen, Ekholm, & Christensen, 2018; Jensen et al, 2022). Det tyder altså på, at øget fokus på unges mistrivsel og udsathed op gennem årene ikke har haft den ønskede effekt, da stigningen blandt unge der mistrives og vurderer deres eget helbred mindre godt, fortsat er stigende.

Antallet af unge studerende der rapporterer om stress og mistrivsel og som diagnosticeres med fx depression og angst er steget markant de senere år. Studerende med funktionsnedsættelser i forskellig grad eller diagnoser af forskellig art, som modtager SPS på de videregående uddannelser, er ligeledes steget (Larsen, Weber & Wulf-Andersen, 2020).

På tværs af uddannelsestyper (Akademisk bachelor, Erhvervsakademiuddannelser, professionsbacheloruddannelser, kandidatuddannelser) er der sket en markant stigning i andelen af studerende med funktionsnedsættelser. Den største stigning er blandt professionsbacheloruddannelserne, hvor andelen er steget fra 4,1 pct. i 2010 til 15,4 pct. i 2020 (Uddannelses- og Forskningsstyrelsen, 2022, s. 17).

Hvis vi kigger på de statistiske opgørelser over hovedtal for studerende på de videregående uddannelser, ses det tydeligt, at tilgangen i uddannelserne er steget markant fra 24.625 optag i 2010 til 32.372 optag i 2020 (Uddannelses- og forskningsministeriet, u.å.a). På den baggrund, tegner der sig et billede af, at det er stigningen i antallet af optag der kan forklare stigningen af studerende med funktionsnedsættelser.

På grund af det stigende antal af studerende med funktionsnedsættelser, indgik Regeringen en politisk aftale med en række andre partier om at styrke indsatsen for studerende med funktionsnedsættelser. I den forbindelse nedsatte Uddannelses- og

Forskningsstyrelsen en arbejdsgruppe, der i samarbejde med den sociale sektor, skulle se på forholdene og vilkårene for studerende med funktionsnedsættelser (Uddannelses- og Forskningsstyrelsen, 2022).

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen (2022, s. 17ff) opererer, i deres statistikker, med en undergruppe der kategoriseres som ”studerende med psykiske funktionsnedsættelser”. Denne gruppe skiller sig ud fra andre studerende med funktionsnedsættelser, idét at gruppen ligger højere på alle parametre, herunder højere frafald fra uddannelserne, længere ledighed efter endt uddannelse og længere gennemførelsestid, end andre studerende med funktionsnedsættelser.

Med baggrund i ovenstående tegner der sig et billede af, at studerende med funktionsnedsættelser – og særligt studerende med psykiske funktionsnedsættelser er mere udfordret på studiet end deres medstuderende uden funktionsnedsættelser.

Der er sket en markant stigning i andelen af studerende der modtager SPS på de videregående uddannelser. I 2020 blev der behandlet ca. 47.000 ansøgninger om støtte. SPS kan først søges når den studerende er optaget på uddannelsen (Uddannelses- og Forskningsstyrelsen, 2022, s. 53).

Gruppen af studerende med dokumenterede funktionsnedsættelser, som modtager enten SPS eller SU-handikaptillæg er steget fra 3 pct. i 2010 til 11 pct. i 2020. Denne stigning er svarende til at der aktuelt er ca. 30.000 studerende der modtager SPS under deres uddannelsesforløb på landsplan. Datadefinitionen der ligger til grund for disse tal lyder således: “[...] antages studerende for at have en funktionsnedsættelse, såfremt vedkommende er eller på et tidspunkt har været registreret som SPS og/eller SU-handikaptillæg” (Uddannelses- og Forskningsstyrelsen, 2022, s. 15). Den studerende skal altså have en dokumenteret funktionsnedsættelse, som vedkommende har søgt om støtte til, i forbindelse med sit studieforløb. Med afsæt i denne markante stigning, må det siges at være relevant at se lidt nærmere på denne målgruppe i forhold til hvordan de navigerer på deres studie i lyset af det moderne samfund der er præget af nye typer af krav, præstationspres og konkurrenceorientering.

Et relevant politisk tiltag, der har store konsekvenser for gruppen af studerende med psykiske funktionsnedsættelser, er fremdriftsreformen. I 2013 indførte Regeringen fremdriftsreformen, som et led i SU-reformen, der medførte en række ændringer i både universitetsloven og i loven om SU. Baggrunden for fremdriftsreformen var et overordnet ønske om at nedbringe gennemførelsestiden. Helt konkret ønskede Regeringen at nedbringe studietiden med 4,5 måned, og den største konsekvens for de studerende var en regel om, at de studerende automatisk skulle tilmeldes fag og eksamener. Før fremdriftsreformen kunne de studerende selv træffe beslutning om fx at studere et semester på halv tid. Ved indførelsen af reformen var dette ikke længere muligt og det betød, at de studerende kunne risikere at skulle op til reeksamen samtidig med gennemførelsen af et nyt fag. Efterfølgende blev der, i 2016, efter et bredt flertal i Folketinget, lempet på betingelserne for fremdriftsreformen. Det er fortsat et fokus, at de lange studietider skal nedbringes. Ændringen består i, at uddannelsesinstitutionerne får mere frihed og fleksibilitet til selv at sætte rammerne for, hvordan nedbringelsen af studietiden skal foregå. Denne fleksibilitet kan fx bestå i, at uddannelsesinstitutionerne får mulighed for at tilrettelægge uddannelserne i forhold til de studerendes konkrete behov og udfordringer og samtidig får de mulighed for at have fleksible optagelseskrav på henholdsvis kvote 1 og kvote 2, så uddannelsesinstitutionerne kan optage flere studerende med de rette kvalifikationer, uden at de nødvendigvis behøver at opfylde karakterkravene (Uddannelses- og Forskningsministeriet, u.å.b).

Kapitel 3: Eksisterende forskning på området

Dette afsnit rummer en selekteret udvælgelse af forskningsbaseret viden på området, der har relevans for specialets problemfelt og undersøgelse.

Som en del af mit studie af eksisterende forskning på området, indenfor unge med psykiske funktionsnedsættelsers mistrivsel i en præstationskultur, vil jeg fremhæve to artikler der har bidraget til forståelsen af kompleksiteten omkring udsatte unge med psykiske funktionsnedsættelser (Christensen & Kristiansen, 2020; Larsen et al, 2020).

De to artikler har, udover at bidrage til forskningen på området, samtidig udviklet nogle begreber der kan sætte de studerendes udfordringer og problematikker i perspektiv, i relation til mit undersøgelsesfokus. Artiklerne beskæftiger sig med tematikker og begreber, der læner sig op ad specialets problemstilling og jeg har valgt at fremstille dem artikel vis, samle op på dem til sidst og redegøre for relevansen for specialets problemfokus.

Christensen & Kristiansen (2020) med artiklen: "Jeg ser det som et ekstra job jeg har" har givet et godt bidrag til en forståelse af, hvordan studerende med psykiske funktionsnedsættelser kæmper med udfordringer og konsekvenser omkring deres funktionsnedsættelser, samtidig med at de kæmper med at holde trit med deres studie. Studiet der danner grundlag for artiklen er tilrettelagt som institutionelt etnografisk studie, der har fulgt 60 studerende over tre semestre.

Formålet med projektet er at belyse forhold i og omkring uddannelserne, der påvirker de studerendes psykosociale funktionsnedsættelser (Christensen & Kristiansen, 2020, s. 51). Artiklen trækker på Dorothy Smiths forståelser af arbejdsaktiviteter, i forhold til hvad der tæller som henholdsvis legitime og illegitime aktiviteter. Interviewene med de studerende fokuserer på livshistoriske spor, for at skabe en bred forståelse af de studerendes hverdagsliv som er forankret i institutionelle strukturer. I artiklen udvikles og introduceres begrebet: *ekstra-arbejde*. Ekstra-arbejde skal forstås som de aktiviteter der er knyttet til de studerendes psykosociale funktionsnedsættelser, men som ikke figurerer i uddannelsesinstitutionernes selvforståelse af legitime uddannelsesaktiviteter. Dette ekstra-arbejde handler derfor om de aktiviteter der er

nødvendige for denne gruppe af studerende at udføre, for at opretholde deres studiedeltagelse og derved muliggøre gennemførelsen af studiet.

De aktiviteter der er knyttet an til ekstra-arbejde handler bl.a. om at de studerende, udover almindelig studieaktivitet, som fx at følge undervisningen, forberede sig, læse pensum, deltage aktivt i timerne, gå til eksamen og aflevere opgaver til tiden, også knokler med at håndtere eksamensangst, ensomhed, stress, skam, isolation, håndtere manglende integration i de sociale fællesskaber, søge støtte og vejledning til at få skabt struktur og overblik over studielivet, afkode implicite koder og normer osv. (Christensen & Kristiansen, 2020, s. 54).

Christensen & Kristiansen (2020, s. 49) argumenterer for, at de studerende med psykiske funktionsnedsættelser i høj grad selv gøres ansvarlige for at finde ud af at afkode, strukturere og mestre de udfordringer de har, fordi den institutionspædagogiske tilgang ikke i tilstrækkelig grad har fokus på social og faglig integration. Derudover argumenterer Christensen & Kristiansen (2020, s. 49) ligeledes for, hvordan de studerendes psykiske funktionsnedsættelser bliver individualiseret og identificeret som personlige mangler og utilstrækkeligheder, der skal håndteres og afhjælpes som et ekstra-arbejde, hvilket skubber til de studerendes selvforståelse, af at være en studerende der *ikke* kan.

Artiklen introducerer en interessant problemstilling, som jeg vil anvende i analysen, for at sætte fokus på, hvor komplekst det er for studerende med psykiske funktionsnedsættelser at håndtere de udfordringer de har i forbindelse med deres psykiske funktionsnedsættelser. Sideløbende skal de studere aktivt leve op til uddannelsesinstitutionens normer og krav i forhold til studieaktivitet og aktiv deltagelse og samtidig leve op til kravene i præstationssamfundet. Det er ønsket med min undersøgelse at jeg gerne vil bidrage til forståelsen af, at studerende med psykiske funktionsnedsættelser kæmper med andre ting, der ligger udenfor deres studie. Udfordringer de kæmper med, ved siden af og samtidig med, at de skal passe deres studie. Funktionsnedsættelser og udfordringer der vel at mærke, er usynlige for deres omgivelser, herunder studiekammerater og uddannelsesinstitutionen.

Den anden artikel jeg vil fremhæve, er Larsen et al (2020) med artiklen: "Asynkronitet og sortering i et accelereret uddannelsessystem". Den har ligeledes givet et godt bidrag til hvordan studerende med psykiske funktionsnedsættelser kæmper med udfordringer og konsekvenser omkring deres funktionsnedsættelse, samtidig med at de kæmper med at holde trit med deres studie. Studiet der danner baggrund for denne artikel har baggrund i et større empirisk materiale fra Studielivsprojektet, som er et 3-årigt forskningsprojekt fra 2018-2021.

Projektet handler om hvordan de øgede, accelererende og uigennemskuelige krav til fremdrift og præstation former særlige sorteringsmekanismer og skaber asynkronitet. Artiklen præsenterer derved to begreber der har betydning for studerende med psykiske funktionsnedsættelser; 'sorteringsmekanismer' og 'asynkronitet'. Sorteringsmekanismer handler om de mekanismer der kategoriserer de studerende ved at producere snævre forestillinger om det berammede studieforløb og hvad der udgør 'den gode og rigtige studerende' (Larsen et al, 2020, s. 35).

Psykiske funktionsnedsættelser er et stadig mere synligt og iøjefaldende problem i uddannelsessystemet og artiklens analyse viser, at skabelsen af kategorien 'studerende med psykiske funktionsnedsættelser' danner grundlag for en ny sortering af de studerende og at de studerende med psykiske funktionsnedsættelser føler sig utilstrækkelige i forhold til de dominerende diskurser og normer i et stadig mere accelererende uddannelsessystem (Larsen et al, 2020, s. 37).

Asynkronitet betyder at 'være ude af takt', og betegner de studerende der ikke følger det berammede studieforløb (Larsen et al, 2020). Teoretisk er artiklen inspireret af Hartmut Rosas begreber om acceleration, resonans og dissonans, hvilket er sammenligneligt med begreberne synkronitet og asynkronitet, som er introduceret i nærværende artikel. Disse begreber kan bidrage til en forståelse af en differentiering af de studerende som 'gode' (synkroniserede) og 'sårbare' (asynkrone), herunder hvordan de oplever sig selv (Larsen et al, 2020, s. 38). At være sårbar – altså asynkron – foranlediger sociale og relationelle udfordringer for den enkelte. De førmtalte sorteringsmekanismer er knyttet til asynkronitet og det: "kommer dermed til at betyde

en ny måde, hvorpå sortering af de studerende finder sted – som er uafhængig af deres faglige niveau og potentiale i øvrigt” (Larsen et al, 2020, s. 42).

Larsen et al (2020, s. 45) argumenterer for at accelerationen i uddannelsessystemet bidrager til sortering og skabelsen af studerende på to måder: for det første gennem kravet om at de studerende skal gennemføre uddannelsen på den normerede tid; for det andet gennem de studerendes egne forestillinger om ’den gode og rigtige studerende’.

Larsen et al (2020, s. 45) peger på, hvordan en række eksklusionsprocesser finder sted gennem kategorisering af studerende med ’psykosociale funktionsnedsættelser’ og hvordan kategoriseringen bidrager til sortering og dermed til ulighed. De asynkrone studerende der af den ene eller anden årsag ikke kan gennemføre studiet på normeret tid, rammes hårdest, fordi mange oplever en mangel på kontrol, kaos og uforudsigelighed (Larsen et al, 2020, s. 41).

Denne artikel fremhæver flere interessante problemstillinger. Blandt andet hvordan sorteringsmekanismer bidrager til den studerendes egen forestilling om at være ’den gode og rigtige’ studerende og hvordan selvopfattelsen af, at være ’en studerende med psykiske funktionsnedsættelser’ har betydning for, hvordan de studerende ser sig selv. Derudover fremhæves asynkronitet som et væsentligt begreb, i forhold til de studerendes selvopfattelse, når de ikke følger det berammede studieforløb og hvilke konsekvenser det kan have for deres studiedeltagelse.

De ovenstående to artikler byder derfor på tre begreber; ekstra-arbejde, sorteringsmekanismer og asynkronitet, som er væsentlige at tage med i betragtning når vi kigger nærmere på gruppen af studerende med psykiske funktionsnedsættelser. Det betegner nogle væsentlige udfordringer og områder hvor de studerende er under pres og skal yde en ekstra indsats. Der er tale om forhold, de studerende kæmper med ved siden af deres studie, som deres medstuderende til sammenligning ikke kæmper med. Jeg vil derfor inddrage begreberne fra begge artikler i analysen af, hvordan studerende med psykiske funktionsnedsættelser oplever deres studieliv, i argumentationen af den komplekse situation de studerende befinder sig i.

Kapitel 4: Teoretiske ramme

I dette kapitel vil jeg præsentere de udvalgte teorier, der indgår i analysen og som har til formål at understøtte besvarelsen af specialets problemformulering.

De centrale teoretiske områder der er relevante for undersøgelsen, handler om kravene i præstationssamfundet, et accelererende tempo og psykologisering, hvor unge vender forventningspresset indad og søger tilpasning af psyken. I analysen inddrages disse teoretiske områder, i forhold til at forstå hvordan og i hvilket omfang rammerne omkring ungdomslivet påvirker de studerende med psykiske funktionsnedsættelsers studieliv.

Moderne kultur og psykologisering

Anders Petersen har i mange år beskrevet præstationssamfundet og præstationskulturen blandt unge og voksne og særligt i sammenhæng med udviklingen og forekomsten af depression. Min undersøgelse vil primært fokusere på fremstillingen af præstationskulturen, præstationssamfundet og de moderne samfunds vilkår samt konsekvenserne heraf. For at forstå hvordan studerende med psykiske funktionsnedsættelser oplever kravene i præstationssamfundet, må vi først præcisere forståelsen af præstationssamfundet og den moderne kultur.

Ifølge Anders Petersen (2016) er konkurrencestaten præstationssamfundets bagtæppe og udgør altså derfor det fundament som præstationssamfundet hviler på. For at sætte denne forståelse i perspektiv, handler det for Anders Petersen om, med reference til Ove Kaj Pedersen (I: Petersen, 2016, s. 56), at med fremkomsten af konkurrencestaten opstår der et nyt samfunds- og menneskesyn. I konkurrencestaten ses mennesket som et stykke arbejdskraft, der skal levere, være produktiv, effektiv og til alle tider stå til rådighed for det efterspørgende arbejdsmarked. Anders Petersen taler i den forbindelse, igen med reference til Ove Kaj Pedersen (I: Petersen, 2016, s. 58) om fremkomsten af det opportunistiske, selvfokuserede og egennyttige menneske, der skal leve op til konkurrencestatens forventninger og krav, med det formål at skaffe sig fordele og pleje egne interesser, altså realisere sin egennytte. Det opportunistiske menneske skal udføre handlinger og træffe valg for at tilfredsstille sig selv og sine egne behov og derved skabe mest muligt for sig selv. Det betyder, at ansvaret for succes og

nederlag alene hviler på det enkelte menneskes skuldre og ingen andre kan derved bebrejdes for eventuelle nederlag. Alle pile peger indad og ansvaret er alene placeret hos den enkelte (Petersen, 2016, s. 58; Baumann, 2006).

På baggrund af ovenstående karakteristika der beskriver konkurrencestaten, står hvad Anders Petersen kalder præstationssamfundet. I præstationssamfundet opfordres individet til at optimere sig selv og gøre sig attraktiv over for (arbejds-)markedet, ved at præstere hele livet igennem, hvilket taler ind i det opportunistiske menneskes karaktertræk. I præstationssamfundet finder vi, ifølge Anders Petersen (2016) præstationskulturen, der gennemsyrrer den måde mennesker udvikler sig, agerer og handler på og den måde hvorpå mennesker internaliserer og omsætter samfundets regler og normer i henhold til præstationssamfundets logikker. Nye typer af krav om at individer skal være fleksible, omstillingsparate, forandringsvillige, initiativrige, effektive, udadvendte, agile, positive, robuste mv. i en foranderlig verden hvor der er uendeligt mange muligheder og valg samt mange veje at gå, er vilkår i det moderne samfund, som individet må forholde sig til at navigere i (Petersen, 2016; Bauman, 2006; Sennett, 2007).

I præstationssamfundet fokuseres på et bestemt individideal, nemlig præstationsindividet. Samfundet er konstant foranderligt og Sennett (2007) taler om det kortsigtede samfund. Det eneste vi kan være sikre på er, at det der gælder i dag, ikke gælder i morgen. Det er i kraft af individets egne anstrengelser og præstationer at det må udforske de muligheder som livet byder på og altid må lykkes med at smidiggøre sit indre og dermed udvise stor grad af tilpasningsevne (Petersen, 2016; Petersen & Krogh, 2021; Petersen, 2019). Idealet består herfor i, at individet er i stand til at realisere sig selv og sine egne drømme og derigennem leve op til egne og samfundsmæssige forventninger (Petersen & Krogh, 2021, s. 11) samt udvise fleksibilitet, omstillingsparathed, forandringsvillighed, agilitet mv. (Sennett, 2007). Præstationsindividet skal til alle tider holde sig selv i gang og undgå at stoppe op, fordi det derfor ender i risiko for at sakke bagud og derved blive en taber i præstationsspillet. Præstationsindividet er altid på jagt efter at være 'den bedste udgave af sig selv' og 'være den bedste', med det eneste formål at øge dets

konkurrencedygtighed. Unge skal i dag leve op til idealet og præstere i en usikker verden, hvor alting er flydende. De skal forme sig og skabe sit eget liv i en verden hvor alting flyder, hvor der ikke er nogen stabile krav og det hele forandrer sig hurtigere end nogensinde før. De befinder sig i en verden hvor der ikke er nogen klare retningslinjer eller pejlemærker for hvilken vej de skal gå, når de skal finde deres egen vej (Bauman, 2006).

Ifølge Bauman (2006) påvirker dette menneskesyn individets tænkemåder og mindset, når det skal håndtere dets hverdagsliv og de udfordringer det står overfor. Bauman (2006) mener at individet vender samfundets og egne forventninger indad og søger tilpasning af psyken, i jagten på at udvikle større robusthed og modstandsdygtighed overfor det pres individet oplever i forbindelse med det at skulle præstere og konkurrere med og mod andre om de gunstige 'pladser' i det større konkurrerende fællesskab. Derudover ses, at hvis individet ikke har hånd om sin karriere eller frygter for fremtiden, så handler det om, at individet ikke har udviklet tilstrækkeligt med kompetencer til at demonstrere og imponere andre med sine præstationer, som samfundet forventer af det (Bauman, 2006, s. 48).

At vende presset indad og søge tilpasning i psyken skaber en følelse af utilstrækkelighed og handlingslammelse. Følelsen af utilstrækkelighed er forbundet med skam over at være i en situation, som man ene og alene selv bærer ansvaret for (Hjortkær, 2020, s. 14). Denne situation bidrager til forekomsten af dissonans og asynkronitet, hvor de studerende føler sig ude af trit med situationen og deres uddannelse og vil stå tilbage med følelsen af, at 'det er min egen skyld' og 'det må være mig den er helt gal med' (Hjortkær, 2020, s. 12).

Med udgangspunkt i fremstillingen af præstationssamfundet, vil jeg bruge begreberne aktivt i specialets analyse, til at fremskrive de studerende med psykiske funktionsnedsættelsers oplevelser af og fortællinger om, hvilke konsekvenser det har for dem at være et præstationsindivid i et præstationssamfund, hvor det handler om at være i konstant konkurrence med både sig selv og sine medstuderende. Ydermere hvordan de studerende internaliserer samfundets forventninger og kæmper en indre kamp om at 'være den gode' og 'gøre det godt', uden konstant at føle skyld, skam og

utilstrækkelighed når de ikke lykkedes med at leve op til egne, og dermed også samfundets forventninger.

Præstationsindividet er immatrikuleret i det, som Hartmut Rosa fremstiller som accelerationssamfundet, som bygger bro til næste afsnit der handler om acceleration i studielivet.

Acceleration i studielivet

Hartmut Rosa (2014) kalder nutidens præstationssamfund for et accelererende højhastighedssamfund, hvor alting skal gøres hurtigere. At accelerationen øges på alle livets arenaer og den enkeltes oplevelse af, at have tid til at nå det hele svinder mere og mere ind. Set i det perspektiv skal præstationsindividet i dag optimere og maksimere sin tid, så det kan udnytte tiden og opnå så meget som muligt på kortest mulige tid. Denne tidsmaksimering og tidsoptimering gælder på alle livets arenaer.

Hartmut Rosas (2014) teori om acceleration tilbyder et analytisk greb til forståelse af hvilke konsekvenser acceleration af tempo og social forandring samt den teknologiske acceleration har for mennesker i det moderne samfund. I analysen vil jeg have fokus på den teknologiske acceleration samt acceleration af livets tempo og dermed fremskrive hvordan studerende med psykiske funktionsnedsættelser oplever og italesætter tempo som en aktuel udfordring i forbindelse med deres studie.

Teknologisk acceleration

Den mest begribelige form for acceleration er den tilsigtede tempoforøgelse af formålsstyrede produktionsprocesser (Rosa, 2014, s. 21). I relation til problemstillingen handler det om de tekniske former som organisering og administration af undervisningen og pensum, med det formål at få tingene til at gå hurtigere.

Tilrettelægge lektioner og mængden af pensum for dermed at øge tempoet i indlæringen hos de studerende. Den teknologiske acceleration, i form af tilrettelæggelse af lektioner og pensum, kan identificeres som de studerendes udbytte pr. tidsenhed. Sagt med andre ord, hvor meget pensum eller hvor mange lektioner kan de studerende læse eller gennemføre på kortest mulig tid, i relation til de formulerede lærings-, videns- og kompetencemål. Dette giver anslag til at tale om acceleration af livets tempo i næste afsnit.

Acceleration af livets tempo

Acceleration af livets tempo kan defineres som; "*en forøgelse af antallet af handlinger eller erfaringer per tidsenhed*" (Rosa, 2014, s. 26). Hvor den teknologiske acceleration handler om planlægning af lektioner og pensum, hvor de studerende kan lære mest muligt på kortest tid, handler acceleration af livets tempo om, hvor mange handlinger de studerende kan udføre per tidsenhed for at optimere deres tid og ressourcer (Rosa, 2014, s. 26). Det moderne menneske oplever at være i tidsnød og at tiden er knap, og at det nøje skal planlægge sin tid for at kunne nå det hele. Denne form for acceleration af livets tempo kan meget let føre til, at mennesket føler sig forjaget og stresset af, at ligge under for et stort tidspres. Dette kan føre til handlingslammelse og i nogle tilfælde depression.

Kapitel 5: Metode

I dette kapitel redegøres for den metodiske tilgang, herunder empiriske og analytiske overvejelser. *Empiri*, indeholder empiriske overvejelser, hvor der redegøres for den valgte målgruppe, afklaring og adgangen til feltet, afgrænsning, rekruttering og præsentation af informanter, dilemmaer i forhold til anonymisering samt valg af interviewform. Dernæst følger *Analytisk design*, der indeholder analytiske overvejelser, hvor der redegøres for valget af casestudiet som analytisk ramme, videnskabsteoretisk position, analysestrategi samt kodning af data. Dette kapitel afsluttes med en argumentation for kvalitetssikring af specialet.

Empiri

På UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole (herefter UCL), følger SPS-lærere Børne- og Undervisningsministeriets guide og vejledninger for støttelærerfunktionen i arbejdet med at støtte studerende med psykiske funktionsnedsættelser igennem deres studie¹.

Statistiske data

Jeg har på forespørgsel fået fremsendt statistiske data, i form af grafer og optællinger, fra Direktions- og Kvalitetssekretariatet på UCL over antallet og andelen af studerende med funktionsnedsættelser som modtager SPS. Jeg har modtaget statistiske data der strækker sig fra 2018 til 2022².

UCL har i efteråret 2022 registreret 10.343 antal indskrevne studerende på tværs af professionsuddannelserne. Ud af dem er der registreret 1117 elever med diagnosticerede funktionsnedsættelser, der modtager SPS. Det svarer til, at 10,8 % af de studerende på UCL modtager SPS. Ud af dem er der 284 studerende med psykiske diagnoser. Diagnoserne er registreret på henholdsvis; neurologiske lidelser, udviklingsforstyrrelser, psykiske funktionsnedsættelser, indlæringsproblemer og socialt/familiært/kulturelt. Andelen af studerende med psykiske funktionsnedsættelser udgør således 25,4 % af det samlede antal af studerende med funktionsnedsættelser. Det fremgår ligeledes af de statistiske data, at der er sket en stigning i antallet af

¹ <https://www.spsu.dk/for-stoettegivere/rollen-som-stoettegiver/psykiske-funktionsnedsaettelser>

² Se bilag 1

studerende med registrerede psykiske diagnoser fra 116 studerende i 2018 til 284 studerende i 2022. Det svarer til en stigning på 144,8 %. Disse tal skal ses på tværs af professionsuddannelserne på UCL.

Overordnede udfordringer

De studerende med psykiske funktionsnedsættelser, der modtager SPS oplever ofte udfordringer i forhold til fx manglende overskud og energi til studiet, dårlig koncentration og hukommelse i relation til læsning, udfordringer med udholdenhed og fastholdelse, vanskeligheder ved at skabe struktur i studiehverdagen, manglende overblik over fx pensum, opgaver, krav, eksaminer og over uddannelsen generelt, vanskeligheder ved at sætte i gang og oplevelsen af generel uoverskuelighed og ubehag ved studiemæssigt pres og usikkerhed omkring egne evner og faglige kompetencer – dette blot for at nævne de mest indgribende udfordringer (Børne- og undervisningsministeriet, 2022a).

Afgrænsning

Min undersøgelse foregår på UCL i Odense. Grunden til dette valg skal findes i, at jeg er bosiddende i Odense og i forvejen har en fagprofessionel kontakt til lederen af SPS-indsatsen på stedet. I princippet kunne denne undersøgelse være foregået på en hvilken som helst uddannelsesinstitution. Valget er herfor betinget af den geografiske placering samt relationen til uddannelsesstedet.

Jeg har i dette speciale lavet en afgrænsning i forhold til målgruppen. Der tages udelukkende udgangspunkt i studerende med psykiske funktionsnedsættelser, 1) der er i gang med en professionsbacheloruddannelse, og 2) modtager SPS under deres uddannelse.

Der findes studerende med diagnosticerede psykiske funktionsnedsættelser der ikke modtager SPS og studerende med andre funktionsnedsættelser der modtager SPS under deres uddannelse. Disse grupper er udelukket fra undersøgelsen, for at afgrænse målgruppen og sætte fokus på netop studerende der har dokumenteret psykiske funktionsnedsættelser og modtager SPS.

Afklaring af feltet

For at kunne få adgang til den relevante viden til at besvare specialiets problemformulering, har jeg brug for at komme tæt på feltet og de studerendes studielivsfortællinger. Med andre ord har jeg brug for at komme i tæt kontakt med studerende med psykiske funktionsnedsættelser der modtager SPS, for at kunne undersøge hvordan de oplever deres studieliv i det moderne samfund. Den kvalitative undersøgelse, skal derfor foretages der hvor de studerende er, og har deres studiehverdag.

Adgang til feltet

For at få adgang til feltet har jeg benyttet mig af gatekeepers. En gatekeeper kan forstås som en person der hjælper med at skabe kontakt og adgang til feltet og informanterne (Bengtson & Mølholt, 2020, s. 201; Monrad, 2018b, s.133).

Da jeg ikke har hverken mulighederne eller forudsætningerne for at finde frem til de rette informanter ud af den blå luft, følte jeg mig nødsaget til og godt hjulpet ved at kontakte UCL for at få adgang til gruppen af professionsbachelorstuderende der modtager SPS. Jeg havde i forvejen en kontakt til lederen for SPS-indsatsen, hvorfor det var naturligt for mig at kontakte hende og fortælle hende om projektet og formålet med undersøgelsen. Hun var meget åben og positivt indstillet overfor tematikken og ville gerne mødes og drøfte undersøgelsens formål nærmere.

Jeg mødtes med lederen samt en SPS-lærer, hvor vi drøftede projektets tematiske ramme og undersøgelsesfokus. Lederen og SPS-læreren var positivt indstillet overfor undersøgelsen og ville gerne være behjælpelig med at skabe kontakt til de studerende der modtager SPS, som jeg ønskede at rekruttere til undersøgelsen.

For at minimere gatekeepers indflydelse på udvalget af informanter, var det i første omgang mit ønske at tage direkte kontakt til de studerende med henblik på at etablere kontakt og istandsætte et interview. Der er tale om en sårbar gruppe af studerende, der i forvejen modtager mange mails og information om deres studie, som samtidig prøver at skabe en hverdagsstruktur som de kan være i, hvilket gjorde det vanskeligt at imødekomme dette ønske. Ifølge SPS-læreren er der tale om en gruppe af studerende der sjældent åbner mails, specielt fra fremmede, da de i forvejen er fyldt af en masse

andre ting, og jeg ville efter hendes mening derfor ikke kunne få nogle studerende i tale ved at henvende mig direkte til dem. SPS-læreren anbefalede, at hun talte med de studerende først og ”sagde god for mig”, hvilket efter hendes overbevisning ville øge chancen for at finde informanter til undersøgelsen. Da hun kender gruppen bedst, så jeg mig nødsaget til at læne mig op ad hendes anbefalinger og lade kontakten til de studerende gå igennem hende.

Når jeg bruger gatekeeper på den måde som jeg har gjort i dette speciale, sker der det, at det er gatekeeper, der bestemmer hvem der er relevant for undersøgelsen og laver en potentiel selektion af de studerende, på baggrund af udvælgelseskriterier om hvem der er ”stærkest” til at deltage på det pågældende tidspunkt (Monrad, 2018b, s.133). Min adgang til data hviler derfor på SPS-læreren faglige vurdering af de studerendes aktuelle trivsel og overskud til at deltage i undersøgelsen.

Vi aftalte at jeg efter mødet med lederen og SPS-læreren skulle sende en beskrivelse af specialets formål, som SPS-læreren kunne præsentere for de studerende, for at underbygge hendes argumentation om deltagelse i undersøgelsen. Derudover indspillede jeg en kort præsentationsvideo, som jeg også sendte til SPS-læreren, med det formål at de studerende kunne se mig på forhånd og høre min stemme for på den måde at forsøge at skabe tryghed omkring mig og afmystificere hvem de mødte i interviewet.

Efter seks uger havde ovenstående tilgang til rekruttering af informanter kun givet mig tre interviews (to studerende og en professionel). Det gik op for mig, at den gatekeeper jeg benyttede mig af, kun havde ansvar for studerende indenfor tre uddannelsesmæssige retninger, og ikke alle professionsbachelorstuderende som først antaget. Jeg vurderede derfor at jeg måtte gøre mere for at rekruttere flere informanter fra alle professionsbacheloruddannelserne på UCL. Jeg kontaktede derfor uddannelsesledere på alle uddannelsesretninger og anmodede om, at mit informantionsbrev blev lagt på institutionens intranet. Dette affødte yderligere fire informanter. Efter to måneder havde jeg gennemført syv interviews.

Det har været en vanskelig og tidskrævende proces at rekruttere informanter, mere vanskelig end jeg havde forventet. Jeg har været i tæt og løbende dialog med SPS-

læreren samt uddannelseslederne, for at holde min søgning 'varm', så jeg kunne nå i mål med rekruttering af det antal informanter jeg skulle bruge. Denne proces vidner om, at målgruppen med al sandsynlighed er pressede og ikke har overskud til at deltage i interviews.

Præsentation af informanter

Der indgår syv informanter i min undersøgelse. Seks studerende og en professionel. Informanterne varierer på en række områder, såsom køn og sygdomshistorie. Fem informanter er kvinder, en informant er mand og en informant er professionel SPS-lærer.

Informanterne varierer i forhold til uddannelsesretning, blandt andet pædagoguddannelsen, læreruddannelsen, socialrådgiveruddannelsen og datamatikeruddannelsen.

Informanternes sygdomshistorie varierer også. To informanter har diagnosen skizofreni, en informant har diagnosen angst, en informant har diagnoserne ADHD, PTSD og OCD, en informant har diagnosen spiseforstyrrelse og koncentrationsbesvær og en informant har diagnosen borderline.

Informanterne varierer også i forhold til asynkronitet, idet halvdelen af de adspurgte studerende ikke følger de normerede rammevilkår, mens den anden halvdel følger dem. Fælles for informanterne er dog, at de alle er ængstelige overfor hvad det vil betyde for dem og deres uddannelsesforløb hvis/når de ikke følger de normerede vilkår.

Informanterne varierer også i forhold til historikken omkring skolegang fra folkeskolen og frem til i dag, men fælles for dem alle er, at de har haft turbulente uddannelsesforløb, der ikke har fulgt en lineær uddannelseslinje.

Informanterne varierer også i forhold til familieforhold. En tredjedel af dem henter støtte og opbakning hos familie og nære i deres netværk, mens to tredjedele kun har SPS at læne sig op ad i forbindelse med udfordringer relateret til studielivet.

Fælles for alle informanterne, som også har været det primære udvælgelseskriterium er, at de aktuelt studerer på en professionsbacheloruddannelse og har en diagnose der kan kategoriseres som en psykisk funktionsnedsættelse, som de modtager SPS for.

Anonymisering og etiske dilemmaer

I forbindelse med afholdelse af interviews har informanterne underskrevet en samtykkeerklæring til brug i forskningsprojekter ved Aalborg Universitet. I den samtykkeerklæring fremgår ligeledes at informanterne vil blive anonymiseret. I forbindelse med at sikre anonymitet opstår der visse dilemmaer. At beskytte specialets informanter mod negative konsekvenser for deres deltagelse er en vigtig opgave som forsker. Det væsentlige dilemma vedr. anonymisering der opstår, sker når informanterne og andre aktører på feltet kan genkende hinanden i undersøgelsen (Bengtson & Mølholt, 2020, s. 200). Når jeg har brugt gatekeepers til at skabe kontakt og rekruttere informanter til specialets undersøgelse, opstår der dilemmaer i forhold til gatekeepers kendskab både til undersøgelsen og til undersøgelsens informanter. Gatekeeper har rekrutteret to ud af seks informanter og har derfor et kendskab til disse to. De fire andre informanter har henvendt sig direkte via det informationsbrev der er sendt ud. Det er derfor vanskeligt at imødekomme anonymisering i forhold til både SPS-læreren og de to informanter, der er rekrutteret direkte via SPS-læreren, da der er øget risiko for at de genkender hinanden.

For at imødegå dette dilemma, er informanternes identitet fuldstændig sløret ved at bruge pseudonymer, men det er vanskeligt at imødekomme 100%, da informanterne er præsenteret ved uddannelsesretning og sygdomshistorik i afsnittet 'præsentation af informanter'.

Der vurderes ikke at være risiko for at informanterne har kendskab til hinanden indbyrdes, da de seks informanter kommer fra flere forskellige uddannelsesretninger og er forskellige steder i deres uddannelsesforløb.

Semistrukturerede interviews – med studerende

Den indsamlede empiri bygger på semistrukturerede interviews med de studerende, hvor jeg har været orienteret imod de studerendes subjektive erfaringer og oplevelser.

Forud for interviewet har jeg udarbejdet en interviewguide³. Interviewguiden hjælper mig til at holde fokus på det jeg som forsker ønsker at vide noget om, så jeg ikke lader mig føre bort i de studerendes fortællinger, men tillader mig at holde fokus på projektets problemformulering. Jeg ser min interviewguide som styrende for de interviewspørgsmål, som jeg planlægger at stille de studerende. Det betyder ikke at interviewguiden er mere fastlagt end at vi undervejs i interviewet kan afvige fra den, hvis den studerende bliver optaget af en bestemt oplevelse eller begivenhed der er meningsfuldt for undersøgelsens formål (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 43).

Interviewguiden er udarbejdet både til at understøtte mine forskningsspørgsmål og de studerendes fortælling, hvis de går i stå eller har brug for at blive hjulpet videre i deres fortælling.

Forud for planlægningen af et semistruktureret interview, er det vigtigt at jeg som forsker har kendskab til relevant teori og anden forskning på området, for at kvalificere mine interviewspørgsmål. Min empiriindsamling tager afsæt i min forforståelse, som afspejler sig i min interviewguide. Det er vigtigt at være godt forberedt og det fordrer et grundigt forarbejde og et grundigt litteraturstudie, som gør det klart for mig, hvad jeg skal være opmærksom på i mine interviews (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 43).

Fotounderstøttende interviewteknik

I interviewene med de studerende har jeg benyttet mig af en fotounderstøttende interviewteknik, ved anvendelse af visuelt materiale, i form af billeder. Jeg har på forhånd bedt de studerende om at medbringe to billeder til interviewet, hvor det ene repræsenterer en positiv følelse/tanke/oplevelse i forbindelse med studiet og det andet repræsenterer en negativ følelse/tanke/oplevelse. Jeg har ladet det være op til de studerende selv at bestemme om det visuelle materiale skal være et billede de selv har taget, fundet på nettet, malet eller noget helt fjerde. Formålet med anvendelsen af visuelle interviewteknikker er at understøtte og fremme fortællingen (Faber & Nielsen, 2016). Visuelle metoder kan understøtte den studerendes fortællinger om livsoplevelser hvorved jeg som forsker kan få en større forståelse af hvad disse oplevelser betyder for den enkelte studerende (Faber & Nielsen, 2016, s. 170).

³ Se bilag 2

Visuelle metoder kan stimulere den studerendes interesse og øge fortællelysten og samtidig også skærpe hukommelsen. De studerende der bidrager med data til min undersøgelse, tilhører en målgruppe der er mentalt og socialt pressede, hvorfor det er min vurdering af jeg med fordel kan anvende visuelt interviewunderstøttende materiale med det formål at skabe trykthed i interviewsituationen og derved søge at skabe et rum hvor de studerende kan sætte ord på deres erfaringer og oplevelser.

Semistruktureret interview – med fagprofessionel

Interviewet med SPS-læreren bygger ligeledes på et semistruktureret interview og kan sammenlignes med et elite-/ekspertinterview, fordi SPS-læreren kan siges at være ekspert indenfor området med planlægningen og udførelsen af SPS til studerende med psykiske funktionsnedsættelser, på den pågældende uddannelsesinstitution (Kvale og Brinkmann, 2015, s. 201). Denne type interview stiller krav til mig som forsker, fordi det kræver at jeg er velinformeret om emnet og er fortrolig med den funktion og situation som SPS-læreren befinder sig i.

Jeg har på forhånd udarbejdet en interviewguide som er styrende for de interviewspørgsmål jeg har planlagt at stille⁴. Interviewguiden er dog ikke mere fastlagt end at der kan afviges fra den undervejs i interviewet (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 43).

Formålet med interviewet er at få afklaret hvad SPS-læreren kan fortælle om den indsats og den støtte hun yder over for de studerende samt hvordan hun oplever sin egen rolle i relationen til arbejdet med de studerende (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 201. Med andre ord, er jeg interesseret i viden om hvad det er for nogle problematikker de studerende henvender sig med og skal have hjælp til samt hvordan SPS-læreren ser sin rolle som hjælperen/eksperten i relationen med den studerende.

Analytisk design

I dette afsnit redegøres for den analytiske tilgang og valg af analysestrategi.

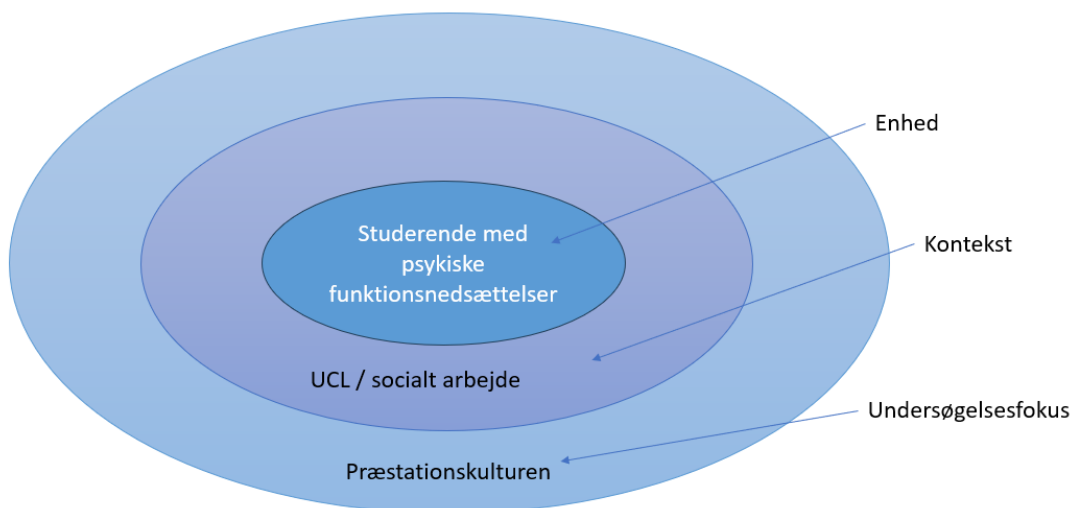
⁴ Se bilag 3

Casestudiet som analytisk ramme

Undersøgelsen er tilrettelagt som et casestudie. Et casestudie er: "En intensiv analyse af en individuel enhed (såsom en person eller en befolkningsgruppe)." (Flyvbjerg, 2020, s. 621). I dette speciale betyder det konkret, at min undersøgelse fokuserer på studerende med psykiske funktionsnedsættelser, der modtager SPS, som enhed og hvordan de oplever kravene i præstationssamfundet i relation til deres studie.

Det afgørende i forhold til, at undersøgelsen kan defineres som et casestudie er, at jeg har valgt en konkret og afgrænset gruppe (Flyvbjerg, 2020, s. 621). Casestudier byder på en undersøgelse med højere grad af detaljerigdom og helhed, som frembringer kontekstafhængig viden.

I afgrænsningen af casestudiet er det vigtigt at præcisere konteksten (Frederiksen, 2018, s. 100). Konteksten for min undersøgelse er UCL i Odense, hvor det sociale arbejde udøves. Jeg undersøger her, hvordan min valgte enhed oplever kravene i præstationssamfundet og hvordan UCL som institution, arbejder med at støtte de studerende i deres evne til at mestre udfordringer i relation til disse krav, se figur 1. Jeg har udarbejdet arbejdsspørgsmål til specialets problemformulering der skal fungere rammesættende i forhold til at undersøgelsens formål kommer bedst muligt i fokus.

Figur 1: Specialets sammenhæng mellem den valgte enhed, kontekst og undersøgelsesfokus

Videnskabsteoretisk position

Undersøgelsen tager afsæt i den filosofisk hermeneutiske videnskabsteoretiske tradition. Dette skal ses i lyset af, jeg som forsker besidder en teoretisk forforståelse til det felt mine undersøgelser foregår i (Gilje, 2017, s. 135). Min forforståelse er, at når man som menneske har en masse ekstra at slås med, som når man fx har en psykisk funktionsnedsættelse, så er det svært at leve op til kravene i præstationssamfundet. Som forsker medbringer jeg visse forudsætninger i mit møde med mine informanter. Disse forudsætninger kaldes forforståelse. Mine forforståelser får betydning for min fortolkning af de indsamlede data (Gilje, 2017, s. 127-128). Den meningsfortolkning og analyse jeg foretager af mit datamateriale, sker gennem den 'hermeneutiske cirkel', hvor viden og forståelse udvides og uddybes. Det baner vejen for tilnærmelsen af ny viden, som opnås gennem en proces hvori de enkelte dele bestemmer helhedens mening (Jacobsen, Kristiansen & Prieur, 2005; Gilje, 2017). Med andre ord er dele og helhed altså afhængige af hinanden for at nå frem til en helhedsforståelse af det felt jeg undersøger.

For at jeg som forsker kan forstå hvordan de kravene i præstationskulturen påvirker de studerende med psykiske funktionsnedsættelser, er jeg nødt til at forstå de enkelte dele i de studerendes fortællinger, for at kunne holde dem op imod min egen forforståelse og derved lade de studerendes fortællinger og meningstilskrivelser gå i dialog med min forforståelse. Sagt med andre ord sætter jeg min forforståelse i spil med de unges erfaringsverden. Kun på den måde kan jeg samle delene til en helhed og nå frem til en helhedsforståelse. Jeg har udarbejdet interviewguiden, som er baseret på min forforståelse og derigennem indsamlet data der har givet mig en dybere og mere nuanceret forståelse af hvordan de studerende oplever kravene i præstationssamfundet i forbindelse med deres studieliv.

I kraft af at jeg indtager en hermeneutisk position i forhold til min undersøgelse, betyder det at vekselvirkningen mellem de studerendes forståelse og min forforståelse, og derved udvekslingen af forståelser, skaber nye forståelser og dannelsen af nye forståelseshorisonter opstår.

Analysestrategi

I de følgende afsnit redegøres for hvordan jeg har tilgået analysen og hvordan jeg har valgt at bruge de udvalgte teorier i samspil med den indsamlede empiri, for at kunne besvare specialets problemformulering.

Med afsæt i den hermeneutiske position har jeg designet min analysestrategi med udgangspunkt i en overvejende deduktiv tilgang, idet jeg tager udgangspunkt i teori og teoretiske hypoteser, der er styrende for tilrettelæggelsen af min undersøgelse og udarbejdelse af interviewguides (Olesen & Monrad, 2018, s. 19; Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 310). Jeg tager derfor udgangspunkt i eksisterende teori, i et forsøg på at nuancere Katznelson et als (2022) argument af, at kravene i præstationssamfundet, præstationspres og acceleration synes at spille en mindre vigtig rolle for gruppen af studerende med psykiske funktionsnedsættelsers trivsel, og at mistrivsel knytter sig mere til psykisk sårbarhed og diagnoser frem for at det er rammerne omkring ungdomslivet der presser de studerende. Ud fra dette argument har jeg opstillet en hypotese som jeg med afsæt i den hermeneutiske tilgang vil undersøge. Min hypotese lyder; rammerne omkring ungdomslivet og kravene i præstationssamfundet sætter særligt ungegruppen med psykiske funktionsnedsættelser under pres. Jeg har intentioner om at fortolke de studerendes udsagn og dermed forstå om det faktisk forholder sig sådan og søger derved en genfortolkning af antagelser om sammenhænge mellem kravene i præstationskulturen og trivsel blandt studerende med psykiske funktionsnedsættelser.

Specialets analysestrategi har et forstående sigte, der bygger på den opfattelse, at det er vigtigt at indfange de studerende med psykiske funktionsnedsættelsers oplevelser og perspektiv og derved forstå dem i den konkrete kontekst de befinder sig i. Den forstående analysetradition har til formål at fortolke den subjektive mening og bygger på en forståelse af hvad der kommer indefra, gennem en fortolkning af meninger, følelser og oplevelser (Olesen, 2018, s. 153+159). Den hermeneutisk orienterede analysestrategi handler derfor om at fortolke de studerendes meninger og oplevelser og gennem vekselvirkningen mellem dele og helheden, altså i mødet mellem mig som forsker og de studerende, hvor forskellige forståelseshorisonter sættes i spil og der

sker en horisontsammensmeltning, at jeg som forsker bliver i stand til at forstå verden ud fra de studerendes perspektiv (Olesen, 2018. s. 161; Gilje, 2017, s. 136-137).

Hermeneutisk analyse

I specialet har jeg gennemført en hermeneutisk analyse af det indsamlede datamateriale. Hermeneutisk analyse handler om at undersøge hvordan jeg kan forstå, undersøge og fortolke informanternes fortællinger og erfaringer med deres studieliv, med afsæt i min forforståelse. For at kunne besvare specialets problemformulering har jeg derfor brug for at være undersøgende og skabe viden om flere delelementer, for at kunne sætte det sammen til en helhed. Jeg har blandt andet brug for teoretisk viden om problemstillingen, baggrundsviden om målgruppen, viden om eksisterende forskning på området, viden om politiske tiltag, konkret viden om målgruppen på uddannelsesinstitutionen mv. Denne baggrundsviden udgør min forforståelse og dermed min forståelseshorisont, som jeg sætter i spil i fortolkningen af den information jeg indsamler fra de studerende.

I den hermeneutiske analyse er det informanternes erfaringer og fortællinger der er centrum og for at kunne forstå deres sociale virkelighed, er det vigtigt at jeg som forsker undersøger deres subjektive værdier, idealer og emotioner. Det er en vigtig opgave for mig, som forsker, at forsøge at leve mig ind i de studerendes situation og se verden fra deres position (Gilje, 2017).

I forbindelse med fortolkningen af mine data er det vigtigt at jeg tager højde for barmhjertighedsprincippet, som er "udarbejdet med henblik på at værne om respekten for det enkelte menneskes opfattelser" (Gilje, 2017, s. 132). Det betyder i praksis, at jeg, som grundlag, skal tage udgangspunkt i, at det meste af det informanterne fortæller mig, er sandt og at informanten fremstår rationel. Dette for at være tro mod deres fortællinger og oplevelser (Gilje, 2017).

Konkret analyserer jeg hvert enkelt interview for sig og fortolker mine data i lyset af tematikker der er udviklet på baggrund af specialets arbejds spørgsmål. Efterfølgende teoretiserer jeg på tværs af interviewene ved at identificere tematiske lighedstræk på tværs af de erfaringer og oplevelser de studerende fremhæver i deres fortællinger. Fordelen ved denne tilgang til analysen er, at de tværgående temaer på tværs af

interviewene træder frem og danner en fælles fortælling frem for at være individuelle erfaringer og oplevelser (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 251).

Kodning og bearbejdning af data

Det analytiske arbejde tager udgangspunkt i de studerendes fortællinger og de tematiske lighedstræk der viser sig centrale for disse. Jeg har brugt NVIVO til kodning af mit datamateriale. Ved denne fremgangsmåde oplever jeg, at jeg bedre kan bevare overblikket over interviewene og deres sammenhænge, og på den måde se og samle tematikker og udsagn på tværs af interviewene. Efterfølgende har jeg udarbejdet et mindmap over kodningerne med tilhørende kommentarer, for at skabe et visuelt overblik over tematikkerne på tværs af de data jeg har indsamlet.

At arbejde med kodning er at reducere større mængder tekst materiale og tekstsegmenter til meningsenheder. Dette kaldes også for meningskondensering. Meningskondensering er centralt i den hermeneutiske tilgang, hvor jeg som forsker lægger vægt på de studerendes beskrivelser og fortolkninger (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 55). Meningskondensering består derfor i, at 'køge' udtalelser fra de studerende ned til mindre meningsenheder. Kodningen og kategoriseringen kan derefter bidrage til at brede meningsindholdet en anelse ud igen og jeg kan derfor gå mere analytisk til værks med datamaterialet. Til denne proces har kodning i NVIVO og efterfølgende udarbejdelse af et mindmap været brugbare værktøjer.

De koder/tematikker jeg har valgt at udarbejde, som jeg har integreret i interviewguiden og anvendt i min analyse og som skal bidrage til at besvare specialets problemformulering, er:

- **Præstation:** Formålet med dette tema har været at afdække hvilke typer krav og faktorer der påvirker de studerendes studieliv og samtidig undersøge hvilke konsekvenser det måtte have for deres præstationer og trivsel. Under denne kodning ligger blandt andet temaer som 'konkurrence', 'samfundets forventninger', 'egne forventninger', mv.
- **Hjælp og støtte:** Formålet med dette tema har været at undersøge hvilke udfordringer de studerende har på deres studie samt hvordan de oplever den hjælp og støtte de modtager til at kunne håndtere deres udfordringer

- **Ekstra arbejde:** Formålet med dette tema har været at afdække typer af udfordringer, herunder de 'usynlige' studieaktiviteter, der er forbundet med den psykiske funktionsnedsættelse.
- **Asynkronitet:** Formålet med dette tema har været at afdække asynkronitet, der handler om at være 'ude af trit'. Både i forhold til at følge de normerede vilkår samt oplevelsen af ikke at kunne følge med sine klassekammerater.
- **Acceleration:** Formålet med dette tema har været at undersøge hvordan tidsbegrebet forankrer sig i de studerendes studieliv og hvilke konsekvenser det har for deres psykiske funktionsnedsættelser.
- **Psykologisering:** Formålet med dette tema har været at undersøge hvordan de studerende psykologisk arbejder med sig selv og derved søger at tilpasse deres psyke, til at kunne håndtere at deltage på deres studie.
- **Sorteringsmekanismer:** Formålet med dette tema har været af afdække hvordan de studerende oplever kategoriseringen 'studerende med psykiske funktionsnedsættelser'. Herunder har jeg temaet 'skam over sygdom'.
- **Rolle/indsats:** Formålet med dette tema har været at afdække hvordan SPS-læreren ser sin egen rolle samt indsats i relation til at støtte de studerendes evne til at mestre studiet.

På tværs af datamaterialet fremstår mønstre der kredser omkring de ovenfor oplyste tematikker. Datamaterialet er en kompleks størrelse og alle tematikker trækker tråde ind i og påvirker hinanden på kryds og tværs. Fx trækker oplevelser vedrørende præstationspres tråde til konkurrence, læsepres, egne forventninger som påvirker oplevelser med acceleration, psykologisering og sorteringsmekanismer. Ligesom hjælp og støtte trækker tråde til 'den gode studerende', støttens betydning, ekstra arbejde og asynkronitet som trækker tråde ind i psykologisering.

Jeg ser undervejs i interviewet og den efterfølgende kodning mønstre og tematikker, som nogle af de studerende er optaget af. Det er ikke tematikker jeg har spurgt ind til undervejs i interviewet, men de er opstået som en del af den semistrukturerede tilgang, hvor jeg har været åben for de studerendes fortællinger. Fx er temaet 'studiegrupper og studiegrupper betydning' opstået undervejs i interviewene som et

led i fortællingen om trivsel på studiet og betydningen af den støtte de studerende oplever fra deres medstuderende. Et andet eksempel på en tematik der opstår i et par interviews er 'det sociale liv'. Mere end halvdelen af de interviewede studerende (4 ud af 6) har begrænset eller slet ingen social omgang med medstuderende, hverken i skoletiden eller i fritiden. Et tredje tema der dukker op i et enkelt interview, kalder jeg for 'front-stage/back-stage'. Det skal forstås på den måde, at den studerende arbejder hårdt bag kulissen med at læse og forberede sig, så hun kommer til at fremstå som 'alvidende' og som 'den studerende der ikke behøver at forberede sig' på scenen, altså i klasserummet eller i gruppearbejdet. Hun bruger næsten al sin energi på at forberede sig, og kommer derfor i klemme når hendes medstuderende opfatter hende som den elev 'der ikke behøver at gøre en særlig indsats'.

Jeg har forholdt mig åbent i interviewsituationen og anerkender, at de studerende bringer tematikker på banen, der ikke umiddelbart ligger indenfor rammen af min interviewguide.

Kvalitetssikring af specialet

I dette afsnit redegøres for undersøgelsen validitet og generaliserbarhed.

Validitet og generaliserbarhed

Validitet handler om, hvorvidt jeg undersøger det som jeg har til hensigt at undersøge og vedrører troværdigheden og pålideligheden af de forskningsresultater jeg er kommet frem til gennem min undersøgelse samt hvorvidt mine resultater kan reproduceres af andre (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 318). Jeg har gennem specialet forsøgt at skabe gennemsigtighed for de metodiske valg jeg har foretaget mig. Specialets problemformulering har været styrende igennem undersøgelsesprocessen. Jeg har i mit metodekapitel redegjort for mine metodiske og empiriske tilgange til undersøgelsen.

Jeg har i kraft af min hermeneutiske tilgang under interviewet, aktiveret de studerendes erfaringer og stillet bekræftende spørgsmål, for at sikre, at jeg har forstået informanternes fortællinger korrekt. Alle interviews er foretaget i fortrolige rum, så informanterne kunne fortælle deres oplevelser uden at føle pres.

Transskription af datamaterialet er foretaget 1:1, for at øge validiteten. Det vurderes

at validiteten er styrket ved at jeg har foretaget en systematisk kodning, hvor jeg har understøttet informanternes udsagn med teori og begreber fra eksisterende litteratur.

I sidste ende handler validiteten i et kvalitativt studie om overbevisningskraften. Jeg har gennem mit speciale argumenteret for, hvordan studerende med psykiske funktionsnedsættelser oplever præstationspres i deres studieliv samt hvilke særlige typer af krav i præstationskulturen, der gør det svært for især denne gruppe af studerende.

Mine valg af analytisk design er velegnet til at gå i dybden med en undersøgelse og konklusionerne af min analyse tjener som 'eksemplets magt' (Flyvbjerg, 2020). Denne undersøgelse kan derfor anvendes som en analytisk generalisering, da jeg finder nogle træk, som jeg antager er kendetegnende for, hvordan mange studerende med psykiske funktionsnedsættelser oplever kravene i præstationskulturen på deres studier.

Kapitel 6: Analyse

Dette kapitel består af specialets analyse af undersøgelsens empiriske fund til brug i besvarelsen af problemformuleringen. Analysen er tilrettelagt således, at der først er en analyse af, hvilke typer af krav i præstationssamfundet, der gør det særligt svært for gruppen af studerende med psykiske funktionsnedsættelser samt hvordan det påvirker deres præstationer og trivsel. Dernæst følger en analyse af de særlige udfordringer de studerende med psykiske funktionsnedsættelser har på deres studie og hvordan de oplever den hjælp og støtte de modtager, gennem SPS, i forhold til at håndtere deres udfordringer. Afslutningsvis vil der være en analyse af hvilken indsats SPS-læreren yder samt hvilken rolle hun udfylder i relation til at støtte de studerendes evne til at mestre studielivet. Efter hver delanalyse følger en opsamling.

Analysedel 1

Hvilke særlige typer af krav i præstationskulturen gør det svært for især studerende med psykiske funktionsnedsættelser, der modtager SPS, og hvordan påvirker det deres præstationer og trivsel?

I denne delanalyse vil jeg undersøge hvordan kravene i præstationssamfundet påvirker de studerende med psykiske funktionsnedsættelsers præstationer og trivsel på studiet.

De nye typer af krav vi finder i præstationskulturen, handler blandt andet om at individet skal være fleksibelt, omstillingsparat, forandringsvillig, agil, initiativrig, effektiv, udadvendt, robust mv. (Petersen, 2016; Bauman, 2006; Sennett, 2007).

Konkurrence

I konkurrencestaten handler det om at individet skal være produktiv, effektiv og til alle tider være foran i feltet. I konkurrencestaten fremkommer det opportunistiske og selvfokuserede individ, og det er forventningen, at det opportunistiske individ skaffer sig fordele og plejer egne interesser samt udfører handlinger og træffer valg for at tilfredsstille sig selv med det ene formål at skabe mest muligt for sig selv (Pedersen, I: Petersen, 2016).

De studerende med psykiske funktionsnedsættelser fortæller hvordan både de og deres medstuderende i høj grad mærker konkurrencementaliteten i deres dagligdag. Den måde det kommer til udtryk på i praksis kan bedst beskrives som en studiekultur

hvor de studerende fortæller om en konkurrencepræget hverdag. Fagligt sammenligner sig med hinanden og kigger hinanden over skuldrene i forhold til hvem der klarer sig bedst, får de højeste karakterer og hvem der skriver de bedste opgaver. Ayah fortæller:

"...det bliver sådan en 'hvem har fået den bedste karakter' og 'hvem klarer sig bedst i praktikken... det er ikke sådan fedt, ikke at være blandt de bedste...".

Björk supplerer:

"...der oplevede jeg det her i forhold til bacheloren, at alle kigger efter bachelorer der har fået et tolvtal... jeg bruger så meget tid på at fokusere på den tanke, kan jeg få et tolvtal, i stedet for at skrive en pisse fucking god opgave og så få det du får, ikk?...".

Som det fremgår af citaterne, fornemmes en kultur på studiet hvor de studerendes opmærksomhed er rettet mod deres medstuderendes og tidligere studerendes præstationer og resultater og de måler sig selv og deres værdi i gode karakterer. De er fokuserede på gode karakterer og træffer et aktivt og rationelt valg om at læne sig op ad andres præstationer og opgaver/projekter. De søger inspiration i andres bedrifter i jagten på at opnå det gode resultat i stedet for at tro på at deres egen læreproces kan bære deres eget projekt og give frugtbare resultater.

Emil taler om konkurrence i en lidt anden term end Ayah og Björk. Han fortæller:

"På andet semester op til eksamen, der havde jeg sådan et rygte om, at hvis jeg ikke fik 12, så dumpede alle. Og det gav et rigtig stort pres, fordi så skulle jeg bare have 12...".

Det Emil taler om her, er en omvendt konkurrencetænkning. I dette eksempel er det ikke Emil selv der føler sig i konkurrence med de andre, men de andre der pålægger ham at være i konkurrence og tilmed stå på podiet som vinderen når konkurrencen, altså eksamen, er slut. Denne situation sætter Emil under et stort pres om at skulle præstere sit bedste og mere til, og det resulterer i, at han til eksamen ikke ønsker at vide sin karakter, fordi han ikke ønsker at vide om han har fejlet eller sejret. Emil får

ikke 12 til denne specifikke eksamen og ønsker efterfølgende ikke at fortælle sine medstuderende om sin karakter. Han fortæller det så alligevel til en nær studiekammerat til en sommerfest og oplever i den forbindelse at han bliver hånet og gjort nar af, fordi den pågældende ven har fået 12. Siden da har Emil ikke ytret sig om sin karakter, fordi denne episode er forbundet med følelsen af ubehag. Emil fortæller:

"de gjorde nærmest nar af det, fordi nu har han (ref. vennen) fået 12 og så var jeg sådan 'ej stop jer selv'. Jeg følte mig nærmest hånet".

Konkurrencementaliteten forankrer sig altså som en studiekultur, hvor det handler om at være perfekt og få den bedste karakter. At være i konkurrence er også forbundet med samfundsmæssige normer og forventninger. De studerende kommer ind på to temaer indenfor samfundsmæssige forventninger til dem som individer undervejs i interviewene. Det ene tema handler om en forventning om, at man har uddannelse, job, børn, hus og er gift inden man når en vis alder. Det andet tema handler om at gøre det fantastisk og præstere, så man efterfølgende kan fremvise sit diplom som bevis på at man er noget værd for samfundet. Ellen fortæller:

"...Du vil bare gerne gøre det godt, og du vil bare gerne præstere noget godt, så du har et eller andet at vise frem..."

Emil supplerer:

"...men det var egentlig bare et diplom, et eksamensbevis. Med at man også måske føler man er noget værd for samfundet..."

De ydre samfundsmæssige forventninger bliver internaliseret i de studerende og bliver til en indre forventning om at være 'nogen af værdi' for samfundet – for konkurrencestaten. Men hvordan hænger det sammen at en ydre ting bliver en indre? Det har Caroline et bud på her:

"...Jamen det er det der med at når man, du ved altså, vi køber de der påstande om, hvad der er det rigtige. Hvis jeg accepterer det, så bliver det jo en del af mine krav til mig selv..."

Det Caroline, Ellen og Emil taler om, er den internaliseringsproces der sker i løbet af livet, hvor samfundets værdier og normer gennemsyrrer den måde individer udvikler sig på, agerer og handler på. I beskæftigelses- og uddannelseslovgivningen er der entydigt fokus på at komme hurtigt igennem uddannelsessystemet og blive en effektiv arbejdskraft på arbejdsmarkedet. Præstationspresset, herunder de nye typer af krav, er institutionaliseret i præstationssamfundet og disse krav og normer har rodfæstet sig i landets uddannelsesinstitutioner. Krav og normer er blevet til sociale leveregler og den måde samfundet 'skaber' mennesker på, hele vejen fra børnehaven til universiteterne. At have et diplom at vise frem og være noget værd for samfundet er vigtige værdier i præstationssamfundet og samtidig giver det selvagtelse og påvirker selvværdet og selvtilliden hos de studerende.

Præstationspres

Præstationssamfundet hviler som sagt på konkurrencestaten. I præstationssamfundet finder vi præstationskulturen hvor nye typer af krav til individet om fleksibilitet, omstillingsparathed og forandrings- og udviklingsparathed i en foranderlig verden er dominerende (Bauman, 2006, Sennett, 2007). Det er også her vi finder præstationsindividet der langsomt men sikkert har internaliseret præstationskulturens krav og normer og agerer ud fra præstationssamfundets logikker (Petersen, 2016). Præstationsindividet skal være agil, fleksibel, omstillingsparat og altid være parat til at udvikle sig. Præstationsindividet er altid på jagt efter at være den bedste udgave af sig selv, med det eneste formål at øge dets konkurrencedygtighed (Petersen, 2016).

For studerende med psykiske funktionsnedsættelser hænger fokus på at skulle præstere højt langt hen ad vejen sammen med deres egne forventninger til sig selv. Som vi så i afsnittet om konkurrence, så handler dét at præstere om at være dygtig, klare sig godt og være hurtigere og bedre end de andre og derved leve op til ens fulde potentiale. De studerende med psykiske funktionsnedsættelser oplever ikke at der er plads til at fejle og de arbejder derfor hårdt for at være 'ligesom de andre', hvilket de oplever som en adgangsbillet til at være en del af fællesskabet. Som Ayah forklarer her:

"...dem der ikke er blandt de bedste, har rigtig svært ved at finde pladser i studiegrupper... og der er jo også en frygt for at ende med at blive en af dem, som ikke har en studiegruppe..."

Præstationssamfundets logikker forankrer sig i en studiekultur der har fokus på, at adgang til fællesskabet kræver høje præstationer (Bauman, 2006). For at blive en del af en studiegruppe er det en forudsætning at klare sig rigtig godt. De studerende fortæller i interviewene at fællesskabet har en stor betydning for dem, fordi det er her de møder forståelse, rummelighed og lighed. Gode studiegrupper er for mange af de studerende forbundet med tryghed, omsorg og ligeværdighed. Størstedelen af de adspurgte studerende bruger studiegrupperne til faglig og personlig sparring og møder her forståelse for deres psykiske udfordringer. Der er derfor rigtig meget på spil når adgangen til sociale fællesskaber forudsætter høje præstationer. De gode relationer til medstuderende har stor betydning for trivslen på studiet og Ayah fortæller her om sin studiegruppe:

"Vi er udfordret på hver vores måde. Og det bliver en god forståelse og en stor rummelighed. Så det oplever jeg rigtig, rigtig fint"

Bjørk supplerer med sin oplevelse:

"Den jeg har nu, den er rigtig god fordi vi forstår hinanden og vi forstår at, sygdom er der ingen, der er herre over"

Ellen supplerer med sin oplevelse:

"Jeg har nogle rigtig gode medstuderende og jeg er en af de heldige der landet i rigtig gode studiegrupper... nogle der er gode til at arbejde sammen og nogle der ligesom også har en forståelse for hvorfor jeg kan være på nogen måder en dag og andre måder en anden"

Den tryghed og forståelse de studerende finder i de sociale fællesskaber er vigtige for deres trivsel på studiet, men for at være/blive integreret i fællesskabet skal de præstere højt. Der er en vis usikkerhed forbundet med om de er 'købt' eller 'solgt'. Klarer de sig ikke godt, så kan de se langt efter at blive inkluderet i det sociale fællesskab. Personer med psykiske funktionsnedsættelser har brug for sikkerhed og

forudsigelighed for at trives og en studiekultur der er præget af, at fællesskaber er betinget af høje individuelle præstationer samt usikkerhed vedr. en ustabil social status, gør det særligt svært for denne gruppe.

En studiekultur, hvor adgangen til sociale fællesskaber afhænger af høje individuelle præstationer, skaber et u hensigtsmæssigt pres på de studerende, fordi deres sygdomme er psykisk betinget og de er bekymrede for at deres sygdomme blusser op. Ayah fortæller her hvordan det påvirker hendes sygdom:

"...det her med at være dén i studiegruppen, der har fået den laveste karakter, så lav var den heller ikke vel, men altså det fylder jo rigtig meget og tager rigtig meget energi lang tid efter hvor det kommer til udtryk ved, at jeg overspiser..."

Når de studerende er bekymrede for ikke at præstere godt nok og har oplevelsen af at alt skal være perfekt, er det temaer som ligger internaliseret i den enkelte studerende i forhold til de forventninger de har til sig selv. De har forventninger om at alt skal være perfekt, med perfekte opgaver og afleveringer, og at de er up to date med deres lektier. De studerende kæmper med høje forventninger til sig selv om at præstere godt nok. Hannah fortæller:

"...en forventning om, at jeg synes det skulle komme nemt til mig, og jeg bare skulle klare mig igennem med høje karakterer, og være en af de bedste. Så det var rigtig svært hvor jeg så ikke havde det nemt med det og ikke var en af de dygtigste. Det synes jeg var rigtig svært at være i..."

Hannah har i sin folkeskoletid været en dygtig elev og alt er kommet nemt til hende indtil hun i slutningen af folkeskolen oplever at have svært ved at følge med. Hun får svært ved både det sociale og det faglige og må sygemelde sig med stres. Resten af Hannahs skolegang er turbulent fordi hun konstant føler at hun fejler og ikke gør tingene godt nok, i forhold til de forventninger hun har til sig selv. Det samme tema gør sig gældende for flere af de adspurgte studerende der blandt andet fortæller at de har store forventninger til sig selv om at være godt forberedte, møde op til alle undervisningsgange, tage gode notater mv. Når dette så ikke lykkedes for dem, så

vender de frustrationen indad og 'banker sig selv i hovedet' for ikke at være gode nok til at præstere og strukturere deres studie. Dette tema udfoldes mere under afsnittet 'psykologisering'.

De studerende italesætter også præstationspres som et udefrakommende fænomen, hvor de indirekte føler sig presset til at præstere bedre og mere. Dette skal forstås som, at andre i deres omgangskreds bruger omvendt psykologi som motivation for at de skal præstere. Björk kommer her med et eksempel:

"... 'ej [navn] du er så god. Det skal sgu nok gå. Det bliver pisse godt og du har jo hovedet skruet rigtigt på og det ene og det andet og de hyper mig helt vildt i forhold til, hvis jeg taler om, at jeg også bare nervøs for den eksamen der, hvordan det skal gå og jeg tror bare ikke jeg kan det. 'Ej men det er så fint, du er pisse god, for du kan jo godt... så kan jeg mærke åh nej, det kan jeg jo ikke det her, men så er jeg nødt til at spille skuespillet... '".

I dette eksempel er det Björks private omgangskreds der motiverer hende til at præstere godt og det presser hende negativt. Ellen kommer med et eksempel på hvordan underviserne på uddannelsesinstitutionen er med til at øge forventningspresset til eleverne:

"... 'jamen I er simpelthen sådan en god klasse'... 'ahmen I er så gode til det, I har styr på det og I er dygtige' og bla bla bla. Og det kan mit hoved ikke, fordi at så bliver der lagt nogle forventninger over på mig, som jeg er bange for jeg ikke kan leve op til".

Implicit i de gode intentioner som både private netværk og undervisere har i forbindelse med at yde opbakning til at klare studiet, tilskyndes kravene i præstationssamfundet om at optimere sig selv, præstere højt, være effektiv, positiv og udvise forandrings- og udviklingsvillighed. Studerende med psykiske funktionsnedsættelser har behov for retning, struktur og forudsigelighed og derfor giver det bagslag og presser de studerende negativt. Som det fremgår af citatet, så er de studerende bange for at fejle og derved ikke at kunne leve på til andres

forventninger. Der er mange bekymringer forbundet med forventninger. De føler sig ikke gode nok og føler at de skal være noget de ikke er. Björk sætter her ord på hvad det betyder for hende:

”...det jo lidt, der sker det problem som der opstår i præstationssamfundet, at jeg føler, at jeg skal være noget, som jeg ikke er, fordi det er ikke der jeg er lige nu. Og de ressourcer har jeg simpelthen ikke på den her videregående uddannelse...”

Som Björk italesætter, har hun, som studerende med en psykisk funktionsnedsættelse ikke altid har de nødvendige ressourcer til at leve op til både egne og andres forventninger. De ressourcer Björk taler om er forventningen om fleksibilitet, omstillingsparathed, forandrings- og udviklingsparathed. De studerende kæmper med egne forestillinger om de gældende normer for individidealet i præstationssamfundet samtidig med at det ydre pres bliver internaliseret og ligger et ekstra pres ovenpå deres forestillinger og forventninger til sig selv. Dette paradoks bygger bro til næste afsnit, der handler om 'psykologisering'.

Psykologisering

Psykologisering handler om at den studerende vender presset indad og søger tilpasning i psyken for at kunne håndtere deres psykiske funktionsnedsættelser i relation til deres studie. Dette foranlediger ofte en følelse af skam, utilstrækkelighed og handlingslammelse (Hjortkær, 2020). Præstationsindividet skal altid lykkes med at smidiggøre sit eget indre og tilpasse sig de omstændigheder som det befinder sig i og derved udvise stor grad af tilpasningsevne (Petersen, 2016; Petersen & Krogh, 2021; Petersen, 2019, Bauman, 2006). Afsnittet om psykologisering hænger sammen med afsnittet 'hjælp og støtte' som fremgår i analysedel 2, fordi den hjælp og støtte de studerende får, bidrager til at de studerende kan rumme og tackle de udfordringer de står overfor i forbindelse med deres studie. I dette afsnit udfoldes den psykologiske del af den hjælp og støtte de studerende modtager, og i afsnittet om 'hjælp og støtte' udfoldes den mere konkrete og håndterbare del af den støtte og hjælp de studerende modtager. Følelsen af skam og utilstrækkelighed er udover at være et psykologisk anliggende også forbundet med fremkomsten af asynkronitet og forestillingen om at

være 'den rigtige og gode studerende' (Hjortkær, 2020) som udfoldes i analysedel 2 i afsnittet om 'asynkronitet og sorteringsmekanismer'.

Psykologisering handler som sagt om tilpasning af psyken, og i forbindelse med en praktikperiode fortæller Ayah således:

"Nu sidder jeg i storrumskontor der hvor jeg er i praktik, og det er jo frygteligt for mit koncentrationsbesvær. Hvordan jeg altså... nogle teknikker ind i, hvordan jeg kan prøve at rumme det... hun støtter mig jo også mentalt i forhold til min spiseforstyrrelse i hvordan jeg skal tackle tingene".

Ayah oplever her, at en placering i storrumskontor er en udfordring for hendes psykiske funktionsnedsættelse og at hun derfor må lære at tilpasse sig omgivelserne. Kravet om at være fleksibel og omstillingsparat i forhold til ændringer i den måde arbejdspladser indrettes på i dag, er noget Ayah må forholde sig til og forsøge at tilpasse sig. Hun får støtte ved sin SPS-lærer til at lære at tackle de udfordringer hun står overfor i praktikken, for at undgå at påvirke sin sygdom i negativ retning. Hvis Ayah lykkedes med at tilpasse sig og justere ind efter sine omgivelser vil man med Bauman (2006) kunne argumentere for, at Ayah har udviklet tilstrækkelige med kompetencer til at håndtere sin situation, sådan som samfundet forventer det af hende. Denne tilpasning hjælper SPS-læreren hende med. Ayah oplever derfor i perioder, med hjælp fra sin SPS-lærer, at lykkedes med at tilpasse sin psyke og dermed håndtere sine udfordringer i praktikken.

De studerende anvender SPS i forbindelse med deres indre psykologiske arbejde. Ellen fortæller her, hvordan hun modtager en form for psykologhjælp ved sin SPS-lærer når hun har det svært:

"...Og ham har jeg faktisk brugt ekstremt meget. Og han er virkelig, virkelig god også i forhold til at sige hvor meget jeg har udviklet mig fra da jeg startede og til nu... Jeg tror faktisk han er skyld i, jeg er nået så langt også, for jeg har haft ham... Lidt ligesom lidt psykologhjælp på en eller anden måde, når det har været svært og sådan nogle ting... giver lidt

fif til hvordan kan man løse de her problematikker og hvordan at jeg kan blive bedre til at, sådan, at stoppe op og lige begynde at være bedre til at sige nej... han kigger så ikke på det faglige, men det er mere sådan, snak”.

Dette citat er rammende for, hvordan de adspurgte studerende anvender SPS som en form for psykologhjælp, når de oplever udfordringer på studiet der er forbundet med deres psykiske funktionsnedsættelser. For mange af de studerende er deres psykiske funktionsnedsættelser forbundet med et komplekst følelsesregister og de modtager derfor støtte til at kunne håndtere svære følelser og uhensigtsmæssige reaktionsmønstre, for at kunne indgå i fx studiegrupper og undervisningsforløb. SPS-læreren hjælper fx Ellen med at reflektere over hvordan hun kan blive bedre til at stå ved sig selv og sætte grænser for dermed øge at muligheden for at fastholde studiet.

Selvværd og selvtillid er derfor også et tema der går igen på tværs af datamaterialet i forbindelse med det indre psykologiske arbejde. Ifølge Emil handler selvtillid for ham om at han opdager at han rent faktisk dur til noget og at han lykkedes med de delmål han sætter for sig selv. Selvværd handler for ham om at han som studerende føler sig god nok som den han er samt at han føler sig ønsket og værdsat i det sociale fællesskab.

Delmål er et vigtigt redskab for de studerende i forbindelse med deres indre arbejde mod at lykkedes, fordi det gør processen mere overskuelig. En del af de adspurgte studerende sætter små delmål fx i form af at sige fra næste gang en ubehagelig situation opstår, læse alt til næste lektion eller tage gode noter, for hele tiden at have hånd om hvor de er og hvor de er på vej hen. Når de ikke lykkedes med deres delmål, begynder de at tvivle på om de er gode nok som de er. Når det sker, bebrejder de sig selv og vender frustrationen og skuffelsen indad. Björk fortæller:

”...Men når jeg så ser hvordan de alle sammen name-dropper alle mulige fede begreber, som jeg kun lige har halvt hørt med på. Jeg skal have sådan ej... 'Jeg ved bare heller ingenting, hvad gør jeg? Det går galt' og så kan jeg også begynde at sidde og køre mig selv ned over de læsestrategier jeg bruger, at så trækker jeg alting med ind lige pludselig at, 'ej, men det er også fordi du ikke får læst ordentligt og så kan du bare

*se du skulle have været nede i dybden på det hele' og alt muligt ting...
Alting er min skyld. Hele verden er simpelthen, mig der er skyld i den...".*

Citatet viser at Björk vender frustration og skuffelse indad og bebrejder sig selv for hele 'verdens' fiasko, når hun ikke engang, med hjælp fra SPS-læren, kan lykkes med at opnå sine delmål. Det Björk oplever er en utilstrækkelighedsfølelse og det påvirker hendes psyke og selvforståelse når hun ikke lykkes med at leve op til egne forventninger. De fleste studerende, uagtet psykiske funktionsnedsættelser eller ej, vil formentligt opleve det samme som Björk, men det der adskiller Björk fra andre studerende, er når de psykiske processer, forårsaget af den psykiske funktionsnedsættelse, påvirker Björks studieaktivitet:

"...jeg bliver simpelthen lukket i de ting, jeg skal læse, og så læser jeg samme linjer igen og igen og det går simpelthen ikke... så er der for meget inde i mit hoved der ikke bliver bearbejdet i processen imellem, og det er nødt til at være med, for at jeg overhovedet kan klare at være herude... Hvor jeg sådan hænger mig fast i bitte bitte små detaljer og så bliver jeg stående der og får dem vendt og det ene og andet og sådan noget. Og så hvorfor kan jeg ikke bare sige 'nå pyt og så gå videre'".

At søge tilpasning af psyken for at kunne rumme og tackle sine udfordringer er ikke nødvendigvis kun en negativ ting. Det kan også være positivt. Under interviewet med Emil, viser han et billede af en luftballon der stiger opad. Adspurgt fortæller han, at den repræsenterer en personlig udvikling for ham:

"...Det her med at starte på studiet efter at man havde været syg i 5 år og egentlig bare havde ligget derhjemme stort set, så havde jeg måske ikke så meget selvtillid og selvværd. Og dét at jeg lige pludselig kom ind på studiet og jeg begyndte at udvikle mig og arbejde med mig selv, og jeg kunne se jeg at jeg blev bedre til noget og livet begyndte ligesom at give mening... Ja sådan udviklingen, at man kan mærke en udvikling med sig selv..."

For Emil har den psykologiske proces betydet en positiv udvikling af hans psykologiske indre og han oplever at have fået mere selvtillid og selvværd undervejs på studiet. Som det fremgår af citatet, har det været en lang proces for Emil at nå dertil og han har undervejs brugt både psykiatrien, psykologer og SPS-lærer for at nå dertil hvor han er i dag, hvor han tackler sine udfordringer på en god måde.

Angsten for at fejle lurer lige under overfladen og de studerende søger strategier for at kompensere for den usikkerhed og angst de mærker inden i, så de fremstår selvsikre udadtil. Bjørk fortæller:

”Jeg har været meget god til at lægge masker på i sin tid. Jeg brugte dem på en uhensigtsmæssig måde for at skjule alt det, jeg følte. Men nu har jeg lært at bruge dem på en professionel måde i stedet for, så hvis jeg træder ind i et lokale og bare stråler selvtillid...”

Bjørk fortæller i den forbindelse, under interviewet, om den kæmpe angst der ligger lige under overfladen hvor hun er bange for at blive afsløret i den angst og usikkerhed hun mærker når hun står frem 'på scenen' og skal performe. Bjørk har igennem en indre psykologisk proces lært at acceptere og nogen gange sige "pyt", når der er ting der ikke fungerer for hende og at det er OK i stedet for at 'fryse' og gå i baglås og dermed lade angsten tage over. Hun fortæller, at det er de dårlige præstationer vi lærer noget af og at det er hendes tankeprocesser undervejs der er styrende for hendes præstationer. Dette er endnu et eksempel på, hvordan psykologiske processer kan bidrage til positiv mestring af de udfordringer som Bjørk har, på grund af den psykiske funktionsnedsættelse. Bjørk arbejder hårdt med sig selv for at finde en vej og agere fleksibel, positiv og agil i usikre situation uden faste krav og rammer til hvordan hun bør agere.

Det er vigtigt at forstå, at dét at søge tilpasning af psyken og dermed indgå i psykologiske udviklingsprocesser med sig selv er en nødvendig del af den personlige udvikling som de studerende gennemgår i løbet af deres liv og deres studie. Hvis de skal have en reel chance på studiet og efterfølgende på arbejdsmarkedet, er det vigtigt at de arbejder med sig selv psykologisk set. På den måde bliver de mere robuste og opøver strategier til at håndtere pres og mestre udfordringer i relation til deres

psykiske funktionsnedsættelser. Overordnet set tilgodeser kravene i præstationskulturen ikke personer med særlige behov, og tager ikke særlige hensyn til personer der ikke nødvendigvis har de ressourcer der skal til for at leve op til samfundets forventninger til det moderne menneske. Derfor er de studerende nødsaget til, udover at holde studie, at arbejde med sig selv psykologisk, for at kunne håndtere det ekstra pres, som den psykiske funktionsnedsættelse lægger på deres studieliv.

Acceleration

I dette afsnit om acceleration behandler jeg de studerendes oplevelser og fortællinger om den teknologiske acceleration og acceleration af livets tempo i relation til studielivet. I præstationssamfundet skal præstationsindividet altid holde sig selv i gang og undgå at stoppe op, for at undgå at sakke bagud, ende på sidstepladsen eller helt stå tilbage på perronen når toget er kørt (Petersen, 2016). Ydermere skal det udvise fleksibilitet, omstillingsparathed og være forandrings- og udviklingsvillige (Bauman, 2006; Sennett, 2007), hvilket matcher med oplevelsen af, at alting bliver komprimeret og skal gå stærkere.

Hvor den teknologiske acceleration handler om planlægning af lektioner og pensum, hvor de studerende kan lære mest muligt på kortest tid, handler acceleration af livets tempo om, hvor mange handlinger de studerende kan udføre per tidsenhed for at optimere deres tid og ressourcer (Rosa, 2014, s. 26). Der er her tale om at de studerende i særlig grad skal holde sig i gang, være up-to-date og udvise fleksibilitet og omstillingsparathed. De studerende har en oplevelse af, at undervisningen og tilrettelæggelsen af undervisningen er forvirrende, ustruktureret og mangler koordinering mellem de forskellige undervisere de har på de forskellige fag. De fortæller om et stort og komprimeret pensum, højt læsepres, mange opgaver og eksaminer der skal afleveres og gennemføres på samme tid.

Mangel på koordinering af pensum skaber frustration og negative reaktionsmønstre hos de studerende. Björk fortæller:

"...nogle gange når man kigger på vores platforme, eller man er til undervisning, som om at lærerne de koordinerer sig sgu ikke rigtigt med

hinanden. Hvis de synes du skal have 30 sider for, så får du 30 sider for, den næste synes du skal have 50 sider og den sidste synes du skal have 40 sider...”.

Björk viser under interviewet et billede af en elev der sidder begravet i lektier og en lang række undervisere med bøger på armene der står i kø for at aflevere bøgerne til den studerende. Det er en oplevelse der går på tværs af interviewene, at de studerende føler sig overvældet af det læsepres de oplever på deres studie. Björk fortæller videre i interviewet:

”...og så ligger jeg fuldstændig drænet for energi, og de bliver bare ved med at fylde ned i. Og alt det her... følelsen af at det skal læses til i morgen ikke. Åh det er tungt”.

En af Björks psykiske udfordringer er manglende overblik når hun bliver presset på studiet. Når pensum ikke koordineres mellem underviserne og der er meget at læse på én gang, så mister Björk overblikket og det påvirker hendes psykiske funktionsniveau negativt. Selvom alle tekster, ikke skal læses til i morgen, så oplever Björk det overvældende og frustrerende pga. hendes udfordringer.

Derudover fortæller de studerende om mangel på koordinering i forbindelse med eksamener og opgaver. De får ofte 4-5 forskellige beskeder om den samme eksamen som de skal forholde sig til. Det skaber ustabilitet i studielivet og påvirker deres psykiske funktionsniveau. De studerende har brug for struktur, stabilitet og forudsigelighed for at kunne fungere på deres studie og det de møder er krav om fleksibilitet, omstillingsparathed, ansvar for egen læring og at de selv må finde en vej i det.

Ellen fortæller under interviewet hvordan det komprimerede pensum og presset med flere opgaver på samme tid påvirker hende. Hun fortæller at hun står overfor 4 modulgodkendelser på samme tid, samtidig med at hun har en forberedelse til den afsluttende eksamen. Modulgodkendelser er opgaver der skal udarbejdes og godkendes før modulet kan bestås og hun kan komme videre i uddannelsen. Ellen fortæller, ligesom de andre adspurgte studerende, hvordan det dræner hende for

energi, påvirker hendes hukommelsesevne og koncentration og hvordan hun mister overblikket over studieaktiviteterne når alting presses sammen og komprimeres over kort tid. Når de studerende skal yde et enormt stykke arbejde, navigere i et ustruktureret miljø og samtidig leve op til kravene i præstationskulturen påvirker det de studerende i negativ retning. Björk fortæller ganske rammende:

”...der er nogen, der lige lægger en ekstra sten oven på hjertet af mig. Og siger, OK, så er der en til ting, at jeg skal finde ud af og finde energi til...”

Forståelse af acceleration af livets tempo skal i dette speciale forstås som antallet af handlinger pr. tidsenhed, altså hvordan de studerendes lærer mest muligt på kortest tid, ved at optimere deres tid og ressourcer (Rosa, 2014). I forhold til acceleration af livets tempo er der et par eksempler jeg vil fremhæve som har væsentlig betydning for de studerende på tværs af interviewene.

Konsekvensen af højt læsepres, mange opgaver og eksaminer bliver, at de studerende ofte ser sig nødsaget til at vælge SPS eller deltagelse i studiegrupper fra, fordi de ikke har tid eller overskud til at overholde deres aftaler. Dette bringer mange af de studerende i komplekse og konfliktfyldte situationer, da de blandt andet også er bange for at miste retten til støtte hvis de ikke passer de aftaler de har. Ayah udtrykker sin bekymring her:

”...Altså min SPS støtte, der har det jo også været lidt et pres for mig, det her med, at jeg jo egentlig ikke har overskud til at indgå i det lige nu, men det er jeg nødt til, fordi ellers så bliver støtten taget fra mig...”

Da de studerende ofte er i en situation hvor de skal prioritere hvad de bruger deres tid, energi og overskud til, vil det ofte være de sociale fællesskaber og SPS de vælger fra. Det giver anledning til en refleksion over hvor vanskeligt det er at hjælpe personer igennem et system der bygger på kravene i præstationssamfundet. De studerende med psykiske vanskeligheder har brug for struktur og forudsigelighed og dermed også behov for hjælpen fra SPS-læreren eller studiegruppen til at navigere i et ustruktureret og forvirrende uddannelsessystem hvor der stilles krav om blandt andet effektivitet, hastighed, fleksibilitet og omstillingsparathed. De studerende bukker under for disse

krav, oplever sig utilstrækkelige og har ikke altid ressourcerne til at efterleve dette. Når de bukker under, vælger de den støtte fra, som skal understøtte deres evne til at mestre studiet. Det er vanskeligt at vide hvordan man hjælper de studerende bedst når de befinder sig i dette dilemma, hvor de har brug for støtten, men ser sig nødsaget til at vælge den fra. En tilstand af overvældelse og utilstrækkelighed fører til handlingslammelse. De studerende peger selv på, at det de allermost har brug for i disse perioder er ro og pauser. Det vender jeg tilbage til.

I forbindelse med acceleration i livets tempo, introducerer Björk en vending under interviewet:

"...at vi sætter lige en spurter på i dag, fordi vi skal altså nå det og det og det inden vi når den dato'... Jamen det er jo urealistisk..."

Når underviseren bruger vendingen 'vi sætter lige en spurter på', ligger der en underliggende forventning om, at de studerende forventes at udvise hastighed, effektivitet, fleksibilitet og omstillingsparathed og indlære noget materiale på rekordtid. Den 'dato' som underviseren sætter, ligger 2 måneder ude i fremtiden, men for Björk, der har brug for ro, struktur og forudsigelighed pga. sin psykiske funktionsnedsættelse, betyder det:

"...så er det, at jeg går hjem og går i panik. Og tænker OK, hvad skal der læses fra nu og 2 måneder frem. Så begynder jeg på et eller andet urealistisk ting om, at jamen så må jeg læse på forhånd... det sætter simpelthen en panik i mig, at man bruger den måde at tale om det på, at nu sætter vi en spurter ind..."

At sætte en spurter ind, kan være et stort pres for alle studerende, uagtet psykiske funktionsnedsættelser eller ej. Det der er vigtigt at forstå her er, at 'en spurter' for en studerende med psykiske funktionsnedsættelser, er det samme som at spurte et maraton. Selvom underviseren formentlig "bare" vil skærpe fokus og tydeliggøre at det er vigtigt at koncentrere sig og få de studerende sikkert og hurtigt igennem studiet, så er det vigtigt at have for øje, at denne vending skaber en stressbelastning, angst og panik hos de studerende der har begrænsede ressourcer og psykiske udfordringer. En

panik der skaber handlingslammelse og utilstrækkelighed. Det er i de situationer de studerende anvender SPS til at skabe balance i systemerne, men ofte vælger det fra pga. manglende overskud og tid – hvilket skaber en negativ spiral.

Opsamling

I dette afsnit vil jeg samle op på analysedel 1 om, hvilke særlige typer af krav i præstationskulturen, der gør det svært for især gruppen af studerende med psykiske funktionsnedsættelser og hvordan det påvirker deres præstationer og trivsel.

På baggrund af analysen ses en studiekultur, hvor adgangen til fællesskabet er betinget af høje individuelle præstationer. De studerende måler sig med hinanden og stræber efter høje karakterer. Uden høje karakterer og gode præstationer, kan de ikke vide sig sikre på, at få adgang til en studiegruppe. En studiegruppe er værdifuld og det er heri de studerende møder omsorg, ligeværdighed, tryghed, forståelse og anerkendelse. Så der er meget på spil her. Krav om at præstere højt samtidig med usikkerheden om hvorvidt de er 'købt' eller 'solgt' i fællesskabet skaber et ekstraordinært psykologisk pres på de studerende. De studerende har brug for forudsigelighed, tryghed og stabilitet, men samtidigt befinder de sig i en usikker social sammenhæng, hvor de konstant skal præstere for fortsat at være attraktive i fællesskabet.

I præstationssamfundet opfordres individet til at præstere hele livet igennem og de nye typer af krav i præstationskulturen gør det ualmindelig svært for de studerende med psykiske vanskeligheder at leve op til. De studerende har brug for struktur, forudsigelighed, faste rammer og stabilitet. De har i perioder, hvor de oplever at studiet er ustruktureret og forvirrende med komprimeret pensum, højt læsepres og (eksamens)opgaver, meget begrænsede ressourcer til at leve op til kravene om effektivitet, fleksibilitet, omstillingsparathed og agilitet. Sådanne perioder bidrager til stressede og belastede situationer. Når de mislykkes med at leve op til forventningerne, vender de det indad og bebrejder sig selv. De føler en tilstand af overvældelse og utilstrækkelighed i deres stræben efter høje præstationer, som fører til uoverskuelighed og handlingslammelse.

For at kunne håndtere kravene i præstationskulturen søger de studerende hjælp og støtte hos deres SPS-lærer. I samarbejde med denne arbejder de studerende med

deres psykiske udfordringer. Den psykologiske proces bidrager til styrkelsen af selvtilliden og selvværdet ved at de sætter sig delmål. Delmål er vigtige fordi de gør studielivet mere overskueligt. Det psykologiske arbejde er en vigtig forudsætning hvis de studerende skal have en chance for at kunne klare sig på studiet og efterfølgende på arbejdsmarkedet. Problemet opstår, når de studerende må aflyse aftaler med SPS-lærer eller melde afbud til gruppearbejdet, pga. manglende overskud. Det er et paradoks når de studerende har brug for støtte fra SPS-læreren til at skabe overblik, men aflyser pga. manglende overskud. Det viser bare hvor overordentligt svært det er at hjælpe personer med særlige psykiske behov igennem et uddannelsessystem der bygger på kravene i præstationskulturen. Det er vanskeligt at vide hvordan man hjælper de studerende bedst i sådanne situationer. De studerende peger selv på hvad de har mest brug for i sådanne situationer. Det vender jeg tilbage til.

Analysedel 2

Hvad er det for nogle særlige udfordringer de studerende med psykiske funktionsnedsættelser har på deres studie og hvordan oplever de den hjælp og støtte de modtager, gennem SPS, i forhold til at håndtere deres udfordringer? I denne delanalyse vil jeg undersøge hvilke særlige udfordringer de studerende med psykiske funktionsnedsættelser har på deres studie samt hvordan de oplever den hjælp de modtager, gennem SPS, for at kunne håndtere og mestre udfordringer i deres studieliv. I denne analysedel er der et afsnit vedrørende oplevelsen af asynkronitet med et blik på sorteringsmekanismer, som kobler sig til de studerendes forestillinger om at være den 'rigtige og gode studerende'.

Særlige udfordringer

I denne analyse vil jeg inddrage begrebet ekstra-arbejde. Som det er præsenteret i kapitlet om eksisterende forskning på området skal ekstra-arbejde forstås som de aktiviteter der knytter sig til de studerendes psykosociale funktionsnedsættelser, som ikke figurerer i uddannelsesinstitutionernes selvforståelse af legitime uddannelsesaktiviteter. Ekstra-arbejde handler derfor om de aktiviteter der er nødvendige for gruppen af studerende med psykiske funktionsnedsættelser at udføre, for at opretholde deres studieaktivitet. De illegitime aktiviteter der især udfordrer studerende med psykiske funktionsnedsættelser, handler bl.a. om at de studerende,

udover almindelig studieaktivitet også knokler med at håndtere eksamensangst, ensomhed, stress, skam, isolation, håndtere manglende integration i de sociale fællesskaber, søge støtte og vejledning til at få skabt struktur og overblik over studielivet, afkode implicite koder og normer osv. (Christensen & Kristiansen, 2020, s. 54).

De studerende gøres selv ansvarlige for at finde ud af at afkode, strukturere og mestre de udfordringer de har. De studerendes psykiske funktionsnedsættelser bliver individualiseret og identificeret som personlige mangler og utilstrækkeligheder, der skal håndteres og afhjælpes som et ekstra-arbejde, hvilket skubber til deres selvforståelse af, at være en studerende der *ikke* kan. På trods af den hjælp de studerende modtager gennem SPS, er de studerende voldsomt udfordrede af de illegitime studieaktiviteter.

De adspurgte studerende fortæller samstemmigt hvor meget deres psykiske funktionsnedsættelser fylder i deres studieliv. Björk omtaler sine funktionsnedsættelser som et regulært studiejob:

”Jeg føler lidt det er et studiejob jeg har ved siden af, at jeg hele tiden skal være pædagogen overfor min egen negativitet. Så hvis man tog det ud, ville det nok svare til, at jeg, når jeg var færdig her i skolen, så gik jeg på et arbejde indtil klokken 19-20 stykker i aften. Det er stort set den samme tid jeg bruger inde i hovedet i løbet af hele dagen på at arbejde på den her proces”.

Hannah supplerer med sin oplevelse af hvor meget de psykiske funktionsnedsættelser fylder for hende i hverdagen:

”Det fylder rigtig meget. Og det gør det jo også på nogle punkter eller på nogle tidspunkter hvor det er umuligt at holde sit studie... Det er noget der fylder mere end selve studiet gør. Det gør mig meget træt og udmattet. Så jeg heller ikke kan være lige så meget til stede som de andre kan og, ja det er hårdt”.

Ud fra citaterne kan man læse, hvor hårdt de to studerende arbejder med at være på højde med situationen og hvor udfordrende de usynlige og illegitime studieaktiviteter er i de studerendes studieliv. Som vi har set i analysedel 1, fortæller de studerende blandt andet, at de bruger meget af deres energi på at koncentrere sig i timerne, tilpasse sin adfærd i forhold til studiekammerater, håndtere angst når de skal indgå i studiegrupper, håndtere stress i forhold til mængden af læsestof og afleveringer/eksamener, strukturere og planlægge en dag på studiet, møde til samtaler med SPS-lærer mv.

De studerende med psykiske funktionsnedsættelser bruger meget energi på at håndtere de udfordringer der følger af den psykiske funktionsnedsættelse, både direkte og indirekte. De oplever deres psykiske funktionsnedsættelser som en belastning i dagligdagen, de er trætte og udmattede efter en studiedag og enkelte af dem oplever at de psykiske funktionsnedsættelser fylder mere end selve studiet og finder det derfor vanskeligt at holde trit med studiet. Dette vidner om hvor komplekst og kompliceret psykiske funktionsnedsættelser er og hvor meget energi de studerende bruger på de illegitime og usynlige studieaktiviteter i løbet af dagen.

En anden ting de studerende taler om er, at de oplever deres studie som et "find selv ud af det studie". Det henleder opmærksomheden på den del af forståelsen bag ekstra-arbejde der handler om, at de studerende selv holdes ansvarlige for at afkode, strukturere og mestre daglige studieaktiviteter i relation til deres udfordringer. Det er alment forventeligt at studerende kan navigere på et studie, men dét man er nødt til at tillægge ligningen er, at studerende med psykiske funktionsnedsættelser har begrænsede ressourcer til at agere og finde rundt på et studie. De studerende har brug for struktur og forudsigelighed og har på den måde ikke de ressourcer der skal til for at leve op til de kravene i præstationskulturen, der blandt andet også handler om at de selv skal finde sin egen vej uden faste rammer. Caroline fortæller her hvordan hun oplever nogle perioder på studiet:

"...Alt kommer bare i sådan en stor pølse, så der er ikke nogen kasser til ting... og nogle undervisere har forskellige kasketter..."

Ellen supplerer:

"...Ja det her med at man føler man står sådan meget alene sådan i det hele, at der ikke er noget... Ja, der er ikke rigtigt noget hjælp at hente. Og i så fald så ved jeg ikke, hvor man finder det henne. Også fordi igen det her med alle de her udskiftninger i det her SPS, det gavner ikke en som mig..."

De studerende henleder opmærksomheden på hvor afgørende struktur og forudsigelighed er for dem, både i undervisningssammenhæng og i forhold til den støtte de modtager. Studiet er i sig selv uforudsigeligt og ustruktureret og denne oplevelse forstærkes hos de studerende fordi de har brug for stabile rammer og forudsigelighed. På trods af den hjælp de modtager, gennem SPS, oplever nogle studerende fortsat at der ikke er hjælp at hente nogen steder, til at strukturere dagen og skabe overblik over studiet. Noget kan tyde på, at når der ikke er stabilitet i den hjælp og støtte de modtager, gennem SPS, så oplever de ikke hjælpen tilstrækkelig til at understøtte håndteringen af de udfordringer de oplever i deres studieliv.

Der kan argumenteres for at de studerende oplever deres psykiske funktionsnedsættelser og alle de usynlige aktiviteter der følger heraf som en stor udfordring - et ekstra-arbejde ved siden af studiet. Dette i tillæg til den frustration og usikkerhed der foranlediges ved et personskitte, hvor de skal bruge enorme mængder energi på at opbygge og genopbygge en tillidsfuld relation til en SPS-lærer, hvilket for de studerende kan være en krævende opgave. Det vender jeg tilbage til senere.

Usynlige studieaktiviteter og identificeringen af individuelle psykiske udfordringer som personlige mangler og utilstrækkeligheder, skubber som nævnt til de studerendes selvforståelse af at være en studerende der *ikke kan*. Det er gennemgående i datamaterialet, at de studerende bliver usikre på sig selv når de oplever at deres psykiske funktionsnedsættelser fylder meget og de bebrejder sig selv for ikke at være dygtige nok eller lige så gode studerende som de andre. Björk fortæller:

*"...Årh jeg kan ikke det samme som de andre. Hvorfor kan jeg ikke det?
Og hvorfor er de bare så gode og alt sådan noget..."*

Emil supplerer:

”...Men det kan jeg ikke altid nå og så begyndte jeg at slå mig selv oveni hovedet over at jeg ikke nåede det og jeg skal være bedre til at strukturere mig, og alt sådan noget. Og så blev det hele bare rodet til sidst...”

Hannah fortæller:

”...Jeg synes det er svært, for jeg føler mig jo nemt anderledes og lidt forkert og bagude...”

Eksemplerne er mange og de tanker og frustrationer der kommer til udtryk i citaterne og under interviewene vidner om at de studerende, udover at bruge energi på både at håndtere kravene i præstationskulturen samt de usynlige studieaktiviteter, også bebrejder sig selv for ikke at leve op til deres egne forventninger om at være dygtige nok til at strukturere sig, læse i dybden, gøre det godt nok og derved ikke kunne det samme, som de forestiller sig, deres medstuderende kan. Sagt med andre ord, identificerer de deres udfordringer som personlige fejl og mangler. Disse bebrejdelser sætter sig som indre forestillinger om at de ser sig selv som studerende der ikke kan det samme som deres medstuderende eller ikke er på højde med situationen. Disse forestillinger har de, på trods af den støtte de modtager, gemme SPS, til at strukturere og prioritere, men oplever ikke altid at de lykkes med det ude i praksis – altså i klasserummet.

Asynkronitet og sorteringsmekanismer

I undersøgelsen af de særlige udfordringer som de studerende med psykiske funktionsnedsættelser har, er det relevant at kigge lidt nærmere på begrebet asynkronitet, som handler om, ikke at følge de normerede forløb og vilkår på studiet (Larsen, Weber & Wulf-Andersen, 2020, s. 37). En del af den hjælp de studerende har muligheden for at søge om, handler om udsættelse af afleveringsfrister, forlængelse af tid til eksamen, orlov eller muligheden for at studere på nedsat tid. Halvdelen af de adspurgte studerende følger ikke de normerede vilkår og for alle de adspurgte studerende gælder det, at de er nervøse for hvad det får at betydning for dem, hvis ikke de følger de normerede vilkår. Formålet med at søge og få bevilget særlige vilkår

er at ligestille de studerende med andre studerende⁵. Desværre er det ikke den virkelighed de møder.

Generelt blandt de adspurgte studerende er der en utryghed og usikkerhed forbundet med at søge særlige vilkår i forbindelse med studiet. De studerende er optaget af, om de dermed opfylder alle formalia og de er bekymrede for deres SU-klip i forbindelse med forlængelse af uddannelsen eller bevilling af orlov. De frygter at de må afbryde studiet, og derfor knokler de på, for at følge de normerede vilkår. Der er dog særlig et eksempel jeg vil fremhæve i forbindelse hermed, som har haft ret alvorlige konsekvenser for en af de adspurgte studerende. Ayah, som pt. er i praktik, har søgt og fået bevilget nedsat tid i praktikken, for at kunne overskue at fuldføre sin praktik. Hun arbejder derfor 32 timer om ugen, i stedet for fuld tid, på 37 timer. Det betyder at Ayah er startet i praktik 14 dage tidligere og slutter en uge senere end sine medstuderende, for at opfylde krav om samlet antal timer i praktik. Det vil sige at de andre studerende har 14 dages længere ferie inden de skal starte i praktik samt en uges tidligere ferie efter endt praktik og eksamen. Efter Ayah har færdiggjort praktikken, en uge senere end de andre, skal hun bruge starten af sin sommerferie på at skrive eksamensopgave og gøre klar til den mundtlige eksamen. Ayah fortæller hvilke konsekvenser det har for hende:

”Jeg har jo følt det lidt som en straf, at jeg ikke har måtte gå til eksamen sammen med mine medstuderende. Også fordi jeg føler det lidt udstillende, når der sådan bliver lagt lister op omkring, hvem der skal til eksamen hvornår. Fordi jeg kan jo godt se, at vi er nogle, der skal det senere end andre og så er jeg også bare rigtig rigtig ked af at jeg har... Jeg har jo [antal] små børn og at det faktisk kun kan lade sig gøre at vi kan holde 14 dages ferie med dem på grund af mine eksamener. Så det er altså... Det har virkelig, virkelig ikke været sjovt.”

Denne, og andre løsninger vedr. særlige vilkår skaber et paradoks, fordi formålet med de særlige vilkår er at ligestille studerende med funktionsnedsættelser med andre

⁵ <https://www.retsinformation.dk/eli/Ita/2022/863>

studerende, men tværtimod skaber det ulighed, fordi Ayahs praktikperiode bliver forlænget. Denne ulighed trigger Ayahs sygdom og får hendes symptomer til at blusse op. Ayah fortæller:

"...Det trigger rigtig, rigtig meget det her med at føle sig anderledes og sådan også det her med at føle sig lidt udstillet og altså.. ja..."

Denne situation bidrager til forekomsten af dissonans, hvor Ayah føler sig ude af trit med situationen og hendes uddannelse pga. særlige vilkår og Ayah fortæller at hun står tilbage med følelsen af, at føle sig anderledes og udstillet. Ayah har dog en erkendelse af at hun var nødt til at bede om nedsat tid, hvis hun skal have en chance for at gennemføre praktikken. Kritikken må delvis rettes mod lovgivningen, men også mod håndteringen af lovgivningen i praksis. I Ayahs tilfælde produceres perverse effekter i praksis, fordi vi kan konstatere at de officielle intentioner med lovgivningen på området ikke er det der sker i praksis (Larsen, 2009). Intentionen med lovgivningen er at skabe ligestilling, men tværtimod skaber det ulighed i relation til dette eksempel.

Fremdriftsreformen spiller en central rolle i forhold til frygten for og nervøsiteten omkring ikke at følge de normerede vilkår. De studerende er bevidste om at samfundet forventer at de bliver hurtigt færdige med deres uddannelser. Som jeg lovede tidligere, vender jeg her tilbage til at de studerende i interviewene giver udtryk for at de har brug for ro og pauser når tingene spidser til. Pga. Fremdriftsreformen er de dog bange for at holde pauser og fx tage orlov eller udsætte afleveringsfrister. De er bekymrede for om de har SU-klip nok eller om de opfylder krav og formalia til at kunne fuldføre uddannelsen. På denne baggrund presser de sig selv, tager sig sammen og giver køb på deres behov for at blive færdige med uddannelsen. Björk fortæller her om sine behov og sin bekymring:

"...Nogle gange når jeg har tankerne om, at det hele er for meget, så kan jeg også sådan ej jeg har brug for at holde en pause, men hvis jeg gør det så så når jeg bliver færdig, har jeg klip nok til det... så gir jeg lidt på køb med mig selv og siger jamen så må du sgu pakke den der 'jeg skal holde en pause' tanke væk. Nu må du tage dig sammen, nu må du klø på og så laver jeg en spurter for mig selv, som er fuldstændig invaliderende."

De har brug for pauser, men oplever ikke at det er noget de kan få. At leve op til kravene i præstationssamfundet sætter de studerende med psykiske vanskeligheder under et særligt pres, fordi de har brug for flere pauser qua deres psykiske behov, men ender med at ignorere behovet og dermed giver køb på sig selv, for at leve op til, hvad de tænker, er samfundets forventninger.

SPS og særlige vilkår i forbindelse med studiet skaber en kategorisering af de studerende og bidrager derfor også til sorteringsmekanismer. Skabelsen af kategorien 'studerende med psykiske funktionsnedsættelser' danner grundlag for en ny sortering af de studerende med psykiske funktionsnedsættelser som føler sig utilstrækkelige i forhold til de dominerende diskurser og normer i uddannelsessystemet (Larsen et al, 2020, s. 37). Sorteringsmekanismer knytter sig til asynkronitet og det betyder, at sortering af de studerende finder sted gennem en bevilling af SPS, som er uafhængig af deres faglige niveau og potentiale i øvrigt, men knytter sig alene til deres psykiske funktionsnedsættelser. Denne form for sortering og kategorisering er ulighedsskabende. Det er et paradoks, både fordi særlige vilkår samt SPS-støtten burde skabe lighed og lige vilkår for alle studerende på uddannelsesinstitutionen. Kategoriseringen 'studerende med psykiske funktionsnedsættelser', eller andre funktionsnedsættelser for den sags skyld, bidrager til synlighed i forhold til, at der er studerende der har brug for særlig støtte. Synlighed i systemet og synlighed i klasserummet. Fx eksamensplaner der hænger synligt fremme, hvoraf det fremgår at nogle studerende har særlige vilkår, der medvirker til at de føler sig udstillet og anderledes. Ayahs praktikforlængelse skaber selvfølgelig lighed i forhold til kravet om det samlede antal timer i praktikken, men det kompenserer ikke for Ayahs funktionsnedsættelse, som det er hensigten. Der er ingen tvivl om, at det må være vanskeligt at formulere en lovgivning, der både skaber lighed og hjælper de studerende på den rette måde, fordi der er mange aspekter at tage højde for.

Hjælp og støtte

I dette afsnit går jeg et spadestik dybere i forhold til hvordan de studerende oplever kvaliteten i den SPS de modtager. Overordnet set modtager de studerende konkret hjælp og støtte fra SPS-læreren i form af læsestrategier, notatteknikker, skemalægning samt en form for undervisning i forhold til temaer der går igen og på tværs hos de

studerende, fx 'perfektionisme', 'bekymringer', 'kontrol' og lign. Det overordnede formål med ovenstående strategier og teknikker er at skabe struktur og balance i studiet, samt støtte i forhold til at prioritere og sortere i pensum og deltagelse i undervisning. De studerende søger også mental støtte hos SPS-læreren når de har behov for at ventilere i forhold til frustrationer, få gejsten op igen når de i perioder mister modet samt modtage redskaber til hvordan de kan mestre forskellige situationer der relaterer sig til deres sygdom.

For at undersøge om SPS har nogen effekt og opleves relevant for de studerende i forhold til at kunne mestre deres studieliv og deslige øge muligheden for at gennemføre uddannelsen, har det været relevant at kigge på hvordan de studerende oplever den støtte de modtager.

Som lovet vender jeg tilbage til betydningen og konsekvenserne af skift i SPS. Halvdelen af de adspurgte studerende har oplevet turbulente forløb med deres SPS. Det handler blandt andet om skift i støttelærer eller perioder uden støtte pga. jobskifte, barsel eller lignende. Turbulente forløb skaber usikkerhed og frustration, særligt når det handler om, at de studerende skal fortælle deres historie forfra hver gang de får en ny SPS-lærer. Grundet GDPR-regler og manglende notatpligt (da det ikke er en myndighedsafdeling) føres der ikke journaler og der går derfor vigtig og relevant viden tabt når der er skift i SPS-lærer. Dette skal ses i tillæg til den frustration og usikkerhed der afstedkommes ved et personskifte, hvor der skal opbygges en tillidsfuld relation på ny, hvilket kan være en krævende opgave. Konsekvensen af turbulente SPS-forløb bliver, at de studerende mister motivationen til, glæden ved og troen på at SPS-støttesystemet hjælper og støtter dem.

Efter tre skift pga. opsigelser og barsel, venter Ellen nu på at høre fra sin fjerde SPS-lærer i forhold til opstart. Interviewet med Ellen er foretaget lige op til en eksamensperiode og Ellen fortæller:

"...Man kan sige, at problemet er, at vi er snart op til eksamen og jeg har behov for SPS NU og ikke efter sommerferien altså... så jeg synes at det har været... Jeg synes faktisk det har været... Meget dårligt. Altså på den måde i forhold til, når man tænker på hvad for nogle diagnoser jeg har og

hvad jeg har behov for. Så synes jeg, der har været for stor udskiftning, og jeg synes at man har haft svært ved at nå sådan og få en relation med dem man arbejder med, fordi det har været så kort og så er det også været sværere og sådan åbne sig op”.

For Ellen, og flere af de adspurgte studerende der er i samme situation, betyder det at hun mister motivationen til at tage imod den støtte som hun har så hårdt brug for, for at kunne øge sine muligheder for at håndtere præstationssamfundets krav, illegitime og legitime studieaktiviteter og dermed gennemføre sin uddannelse. Det er hårdt psykisk og personligt at opbygge en relation til en ny SPS-lærer for derefter at kunne tage imod hjælp til at arbejde med sig selv. Det forudsætter en tillidsfuld relation, som for mange studerende med psykiske funktionsnedsættelser er en krævende opgave. Mange af de studerende har en historie fra 'systemet' med sig i bagagen, så de er naturligt kritisk indstillet over for systemet i forvejen, hvilket gør relationsarbejdet endnu mere krævende. Adspurgt i forhold til, hvis ikke der kommer ro på situationen omkring SPS fortæller Ellen:

”...Jamen så tror jeg ikke jeg kommer til at benytte mig af det. Det tror jeg ikke fordi, at jeg synes det er svært det her med relationsarbejde og hvis jeg skal blive ved med at starte forfra og forklare min situation hele tiden... Ja så kan det være lige meget...”.

Stabilitet, kontinuitet og kvalitet i støtten har stor betydning for de studerende, og et vigtigt element er den kemi og tillid der opstår i relationen mellem SPS-læreren og den studerende. For Caroline gør det en stor forskel i hendes hverdag at hun har en SPS-lærer hun kan gå til når hun har behov for det. Caroline fortæller:

”...hun giver mig hvert fald tre kvarters ro om ugen, hvor jeg ikke er nervøs for at blive misforstået. Og det er selvfølgelig en meget lille procentdel af mit liv, men jeg er bare sådan altså, jeg kan slet ikke få armene ned lige nu... men det gør det mere i kraft af hende, end af tilbuddet”.

Dette udsagn fra Caroline vidner om, hvor vigtig en tillidsfuld relation til SPS-læreren

er, og at det er tilliden i relationen der skal bære arbejdet.

Overordnet set er de fleste adspurgte studerende glade for den SPS de modtager og oplever den for relevant i forhold til at kunne mestre de fleste udfordringer de står overfor i deres studie. Men det er forudsat at SPS-forløbet er stabilt og kontinuerligt. Den hjælp og støtte der vurderes, på tværs af datamaterialet, at være den største hjælp for de studerende er læsestrategier og prioritering af pensum og deltagelse i undervisningen. Björk fortæller her:

"...Det kan være jeg kun har 3 tekster jeg skal læse som en lektie, men følelsen bliver kæmpe voldsomt, fordi de er så lange teksterne og så faglige og besværlige. Så jeg havde brug for en SPS til at hjælpe mig med at lære, hvordan læser jeg de ting vi ligesom har herude..."

De studerende fortæller samstemmigt, at det har stor betydning for dem, at SPS-læreren går ind og hjælper dem med læsestrategier samt at prioritere hvilke tekster de skal læse, hvilken undervisning de kan deltage i og hvilken undervisning de kan springe over. For de studerende kan det være svært selv at vurdere og prioritere i tekster og materiale og til det har de brug for støtte og sparring til at kunne overskue. Som Björk fortæller, er det følelsen, altså *oplevelsen* af, at kun 3 tekster bliver en kæmpe udfordring for hende, der adskiller hendes situation fra en studerende uden psykiske funktionsnedsættelser.

Opsamling

I dette afsnit vil jeg samle op på analysedel 2 om hvilke særlige udfordringer de studerende har i relation til deres studiedeltagelse samt hvordan de oplever den hjælp og støtte de modtager.

De studerende er voldsomt udfordrede af de illegitime studieaktiviteter der knytter sig særligt an til deres psykiske funktionsnedsættelser. Det drejer sig om at de knokler med at håndtere eksamensangst, stress, skam, indgå i studiegruppeaktivitet, deltage i undervisningen, mental forberedelse og akklimatisering, modtage SPS og vejledning til at få skabt struktur og overblik over studielivet, afkode implicite koder og normer osv. De studerende betragter alle disse illegitime studieaktiviteter som et regulært

studiejob. Denne måde at anskue det på, kan hjælpe til at visualisere alle de aktiviteter, der presser dem, som 'almindelige studerende' ikke lige tænker over. De studerende bliver trætte, udmattede og har vanskeligt ved at holde studie i perioder. Ansvar for egen læring, selv finde vej i studiet samt indgå i gruppearbejde og projektarbejde er særligt vanskeligt for denne gruppe.

I disse perioder har de hårdt brug for ro og pauser til at restituere. De studerende kan søge særlige vilkår, men det tør de ikke. De frygter at de ikke opfylder de formelle krav til at kunne gennemføre uddannelsen og derfor giver de køb på sig selv og ignorerer deres behov og derfor presser de sig selv ud over grænsen. Eksemplet i analysen viser at, særlige vilkår er ulighedsskabende og skaber en situation hvor den pågældende studerende føler sig udstillet og anderledes. Noget af det studerende med psykiske vanskeligheder kæmper med er netop psykologiske temaer, som fx om de føler sig gode nok, rigtige studerende osv. I det pågældende eksempel trigger dette 'særlige vilkår' den studerende sygdom og forværrer symptomerne. Der er ingen tvivl om, at det er vanskeligt at formulere en lovgivning, der både skaber lighed for alle og hjælper de studerende med psykiske funktionsnedsættelser på den rette måde, fordi der er mange aspekter at tage højde for.

Når SPS-forløb er stabile og kontinuerlige oplever de studerende hjælpen relevant og de føler sig godt hjulpet til at prioritere og strukturere studiet. SPS-forløb med mange skift og aflyste aftaler er en særlig udfordring for denne gruppe af studerende. De føler sig opgivende og mister troen på og motivationen til at et SPS-forløb kan hjælpe dem. De studerende bruger energi på at opbygge og genopbygge en tillidsfuld relation til deres SPS-støttelærer. De har brug for stabilitet, kontinuitet og kvalitet, for at SPS giver dem ro og et rum hvor de føler sig forstået. Skift i SPS-lærer og brud i SPS-forløbet skaber usikkerhed og frustrationer og de får grundlæggende ikke den hjælp som de så tiltrængt har brug for.

Når SPS-forløb ikke fungerer optimalt oplever de studerende studiet som et 'find selv ud af det'. De har ikke en oplevelse af, at der er nogen hjælp at hente nogen steder til at skabe overblik over uddannelsens aktiviteter og de skal selv lede efter information – hvis de ellers ved hvor de skal lede efter det henne. At skulle forholde sig til og

håndtere illegitime studieaktiviteter bliver især en belastning i samspil med en oplevelse af at der ikke er noget hjælp at hente nogen steder. De studerende bliver overvældet og vender frustrationer indad og bebrejder sig selv.

Der er ingen tvivl om at de studerende er særligt udfordrede i studielivet pga. deres psykiske funktionsnedsættelser, men det er svært at komme med et bud på hvordan den rette hjælp og støtte skal se ud. Det er vanskeligt at hjælpe personer med psykiske udfordringer igennem et system der bygger på kravene i præstationskulturen samtidig med at de er udfordrede af særligt de illegitime studieaktiviteter. De studerende har brug for struktur, stabilitet og forudsigelighed i studielivet, hvilket i sig selv er vanskeligt at imødekomme i det moderne samfund. De studerende peger selv på, at de har brug for ro og pauser, men som vi har set, tør de ikke, fordi de er bange for konsekvenserne.

Analysedel 3

Hvilken indsats yder SPS-læreren og hvilken rolle udfylder hun i forhold til at støtte de studerende i deres evne til at mestre studiet?

I denne delanalyse vil jeg undersøge hvordan det sociale arbejde, via SPS-lærerens indsats og oplevede rolle, bidrager til at fremme de studerendes evne til at mestre deres studieliv.

Støttelærernes rolle

Jeg har i interviewet med SPS-læreren talt med hende om hvordan hun ser sin rolle i forhold til at understøtte de studerendes gennemførsel af uddannelsen.

SPS-læreren forklarer, at hun ikke har et fagligt eller administrativt ansvar i forhold til de studerende, men at hendes opgave udelukkende er at yde moralsk støtte og opbakning, baseret på individuelle behov og forløb, så de studerende føler sig klædt på til at gennemføre deres uddannelse. SPS-læreren betragter sig selv som det stedfortrædende håb. Adspurgt hvad det betyder fortæller hun:

"Det er når de selv er sådan i tvivl om, hvorvidt de kan klare noget. Så siger vi "ved du hvad, det tror jeg godt du kan det der" du skal lige støttes i det rigtigt... Og det er også at sige "det der det kan du sagtens, det er ikke det det handler om. Det er jo fordi sådan og sådan". Gøre det åbent,

eller hvad kan man sige. Eller bringer det frem for den studerende, hvad det er, der står i vejen for, at han eller hun måske frygter at gennemføre en eksamen. "Det kan du sagtens", men det her, det får dig til at tænke sådan og sådan. Og det har de brug for at høre".

Hendes opgave er derfor at understøtte de studerendes personlige ressourcer, så de kan gennemføre deres uddannelse med stolthed og en følelse af empowerment. Det er vigtigt for SPS-læreren at hun kan gøre sig selv overflødig og på den måde gøre de studerende så selvkørende som muligt.

SPS-lærerens egen oplevede rolle ligger i det følelsesmæssige fokus af den indsats hun yder. Særligt med blik på at den studerende skal holde fokus på egne ressourcer og overkomme negative tanker i forbindelse med egne evner. SPS-læreren ser sin rolle som det stedfortrædende håb, hvor hun fortæller de studerende at de godt kan og hvor formålet er at give de studerende støtte og opbakning til at kunne klare hverdagen på studiet og give dem moralsk og personlig opbakning.

SPS-lærerens måde at arbejde på i denne situation, kan betragtes i lyset af den refleksive-terapeutiske grundopfattelse i socialt arbejde (Payne, 2005, s. 22). Her vil socialarbejderen – altså SPS-læreren – via sin rolle, arbejde med at fremme og støtte den studerendes personlige udvikling og selvrealisering. Hun understøtter de studerendes evne til at opnå magt over deres egne følelser og derigennem arbejde med deres indstilling. Formålet med SPS-lærerens indsats er at understøtte de studerendes potentiale og udvikling henimod selvstændiggørelse og personlig fremgang. Det handler om at give den enkelte studerende mere personlig styrke, så de bliver i stand til at overvinde egne begrænsninger og belastninger.

Vi lever i et samfund hvor vi fortæller vores unge mennesker at de kan hvad de vil, hvis bare de hænger godt nok i. Og når de unge så finder ud af, at det kan de ikke, så bliver de kede af det og vender det indad. SPS-læreren fortæller de studerende at de kan hvad de vil, men er det virkelig det de har brug for at høre, at 'du kan hvad du vil, hvis bare du tænker anderledes om det'? Ifølge SPS-læreren har de studerende brug for at høre at der er nogen der tror på dem, tror på at de kan og dette bidrager til at de tror mere på sig selv.

Støttelærerenes indsats

Dette afsnit præsenterer et nuanceret billede af hvordan SPS-læreren understøtter de studerendes studieliv, set fra et organisatorisk og institutionelt perspektiv. Overordnet skal SPS-lærerne, hjælpe og støtte de studerende med psykiske funktionsnedsættelser med at udvikle selvstændige strategier, som kan understøtte de studerendes indlæring og derved opnå og fastholde faglig viden (Børne- og undervisningsministeriet, 2022b).

Der indgår både kognitive, følelsesmæssige og sociale elementer i SPS, så længe det drejer sig om at kompensere for den studerendes funktionsnedsættelser i en uddannelsesmæssig sammenhæng. Det kognitive fokus kan fx handle om støtte til struktur, forbedre koncentrationen, overblik over uddannelsens semestre, herunder afkode krav og forventninger (Børne- og undervisningsministeriet, 2022c). Det følelsesmæssige fokus kan fx handle om støtte til at sikre at den studerende har fokus på egne ressourcer, støtte til mentalisering, hjælp til at overkomme automatiske negative tanker og støtte til egenomsorg og forebyggelsen af overbelastninger (Børne- og undervisningsministeriet, 2022d). Det sociale fokus kan fx handle om oversættelse af sociale koder, herunder i forbindelse med gruppearbejde, i praktikken eller i samarbejde med en vejleder samt deltagelse i de sociale og faglige tilbud under studiet for at bidrage til succesoplevelser og finde balancen mellem krav og støtte (Børne- og undervisningsministeriet, 2022e).

Overordnet set bidrager SPS-lærerenes indsats til at skabe balance i de studerendes studieliv. SPS-læreren fortæller i interviewet, hvordan hun, sammen med den studerende, laver skemaer, prioriterer i pensum, tilbyder læsestrategier og notatteknikker, som den studerende anvender i sit daglige studieliv. Derudover taler SPS-læreren med den studerende om det følelsesmæssige pres de oplever i hverdagen og omkring angsten for eksklusion fra fællesskabet.

” For nogle er det også bare at vi sidder og laver skemaer, hvornår skal du lave hvad... læsestrategier og studieteknik og noter... For andre så er jeg mere sådan en ventil... nogle trin i forhold til, at det her med at lære at være i de svære følelser når man føler sig presset, ked af det, frustreret over et eller andet, der ikke fungerer, men jeg tilrettelægger ud fra den

enkeltes både behov og muligheder... Det er meget fleksibelt, men vi snakker simpelthen om det ved dag et, ved første møde”.

SPS-læreren fortæller, ligesom de studerende selv, at 'perfektionisme' er et tema der fylder hos mange, fordi de har en oplevelse af, at de hele tiden skal yde 110%. Disse forventninger kommer udefra og er et emne som SPS-læreren ofte italesætter, fordi denne tanke blokerer for de studerendes evne til at mestre deres studieliv.

”Du er ikke født med det her. Du er ikke født med den her oplevelse af, at du skal yde 110 % i det hele... Dem, der føler de ikke gør det godt nok, de er ramt af perfektionisme og kører med 110 i timen. Og det er jo paradoksalt, siger de, ”fordi jeg føler slet ikke at jeg er perfekt”... og så snakker vi 80-20 skære ned så du kun laver 80%. åh det er en svær øvelse for mange”.

SPS-læreren forsøger at genskabe stabilitet og balance, så de studerende genvinder evnen til mestring. Den indsats hun yder, altså det sociale arbejde, kan betragtes som et forsøg på at støtte de studerende i at modstå kravene i præstationskulturen, se figur 1, s. 38.

Adspurgt, hvad SPS-læreren mener er det vigtigste ved indsatsen, i forhold til at støtte de studerendes evne til at mestre studiet, fortæller hun:

”jeg tror at det vigtigste er det der med, at jeg kan være den, der kan have lov til at sige lidt ro på, nu finder vi ud af, hvordan kan du deltage uden at køre ned på det? Jeg kan få lov til at snakke ud fra et andet udgangspunkt end underviserne. Ja samtidig med jeg er en del af institutionen”.

SPS-lærerens måde at arbejde på i denne situation, kan betragtes i lyset af den individualistisk-reformistiske i kombination med den reflektive-terapeutiske grundopfattelse i socialt arbejde (Payne, 2005, s. 23). Her vil socialarbejderen – altså SPS-læreren – via sin indsats og tilgang, arbejde med at øge tilpasningen mellem individ og samfund, altså tilpasningen mellem de studerende og uddannelsens krav og samtidig arbejde med den studerendes magt over egne tanker og følelser. Formålet

med SPS-lærerens indsats i forhold til den individualistisk-reformistiske grundopfattelse er at vedligeholde strukturen og genskabe stabiliteten, så indsatsen bidrager til at fremme de studerendes evne til at mestre deres eget studieliv.

Vi ser en socialarbejder (SPS-læreren) der ikke har noget fagligt eller administrativt ansvar i forhold til den arbejdsopgave hun har. Set ud fra et institutionelt perspektiv er hendes primære ansvarsområde at fastholde de studerende i uddannelse ved at støtte dem i studielivet, hjælpe dem med at skabe balance i og overskue studieaktiviteter og give dem opbakning undervejs i studiet. I modsætning til den klassiske socialarbejder i frontlinjen, der ofte arbejder i et krydspres mellem politiske beslutninger, faglige vurderinger og pressede arbejdsvilkår (Lipsky, 2010) arbejder SPS-læreren udelukkende ud fra et fastholdelses- og motivationsperspektiv, der skal give den studerende vejledning og guidning til at kunne gennemføre sit studie. Det sociale arbejde konstrueres og finder sted i interaktionen mellem SPS-læreren og de studerende når de mødes og taler sammen om de udfordringer den studerende møder (Payne, 2005, s. 35).

SPS-lærerens ser sin rolle som det stedfortrædende håb og indsatsen sigter efter at understøtte de studerendes potentiale og udvikling henimod selvstændiggørelse og personlig fremgang, som er grundlaget for præstationssamfundet. Dette paradoks sætter SPS-læreren i et krydsfelt, hvor hun skal påtage sig flere kasketter, forstået på den måde, at hun både skal advokere for de studerendes trivsel og overskud, samtidig med at hun er institutionens repræsentant og medarbejder og herigennem skal omsætte institutionens spilleregler i praksis, som handler om at skabe samfundsduelige individer der lever op til præstationssamfundets logikker. SPS-læreren pointerer dog, at det ikke altid handler om at få de studerende igennem uddannelsen for enhver pris. Hun fortæller:

"...man skal også se dem som mennesker jo og ikke bare de skal gennemføre for alt i verden... som sagt, de skal kunne være stolte, og det skal være det rigtige det de bliver færdige med. Der er nogen der er i tvivl og nogen de stopper også, fordi de finder ud af de skal være noget andet. Og det tænker jeg ikke at det er forkert..."

SPS-læreren fortæller i den forbindelse, at hun ikke må tage initiativ til denne snak med de studerende, fordi det går imod de institutionelle principper hun arbejder ud fra. Hun er derimod åben for emnet, hvis de studerende selv bringer det frem i en samtale og guider dem til at tage en god beslutning for sig selv.

Opsamling

I dette afsnit vil jeg samle op på analysedel 3 om hvilken hjælp og støtte SPS-læreren yder og hvilken rolle udfylder hun i forhold til at understøtte de studerendes evne til at mestre studielivet.

SPS er helhedsorienteret og handler om at yde en alsidig og kompenserende støtte, der skal understøtte de vanskeligheder på studiet, som den studerende har, i forbindelse med funktionsnedsættelsen. Udover praktisk støtte, som fx læsestrategier, studieteknikker, skemalægning og prioritering indeholder SPS også kognitive, følelsesmæssige og sociale elementer. Hun understøtter derfor de studerendes individuelle udvikling, både på det faglige, personlige og relationelle plan og fremmer social forandring som gør den studerende mere uafhængig og selvstændig. Det overordnede formål med støtten er at bidrage til at skabe balance i de studerendes studieliv. SPS-læreren taler ikke om det sociale element i interviewet, men som vi så i tidligere analyse, fortæller de studerende om hvordan SPS støtter dem i at sætte grænser i sociale sammenhænge.

Det sociale arbejde finder sted i interaktionen mellem SPS-læreren og den studerende hvor SPS-lærens arbejde kan betragtes ud fra den reflektive-terapeutiske i kombination med den individualistisk-reformistiske grundopfattelse i socialt arbejde. SPS bidrager til at fremme og støtte den studerendes personlige udvikling og selvrealisering og understøtter de studerendes evne til at opnå magt over deres egne følelser og derigennem arbejde med deres indstilling. Ydermere bidrager SPS til at øge tilpasningen mellem de studerende og uddannelsens krav og derved vedligeholde strukturen og genskabe stabiliteten. Indsatsen bidrager til at fremme de studerendes evne til at mestre deres eget studieliv.

Kapitel 7: Konklusion

Formålet med dette speciale er at undersøge hvordan studerende med psykiske funktionsnedsættelser, der modtager SPS, oplever kravene i præstationssamfundet, hvordan det påvirker deres præstationer og trivsel samt hvordan det sociale arbejde, i form af SPS, kan bidrage til at støtte de studerendes evne til at mestre deres studie.

Specialets problemformulering er dannet ud fra en hypotese om at kravene i præstationssamfundet, præstationspres og acceleration sætter især de studerende med psykiske funktionsnedsættelser under pres.

Lad mig først og fremmest slå helt fast – Med baggrund i analysen kan det konkluderes at de studerende med psykiske funktionsnedsættelser er voldsomt pressede af kravene i præstationssamfundet og kan betragtes som dobbeltudsatte og i den grad befinder sig under et særligt pres i deres studieliv. Med denne konklusion bidrager specialet til diskussionen af hvorvidt ny udsathed spiller en væsentlig rolle i denne gruppe af studerendes liv – det gør den i høj grad. De studerende jeg møder i min undersøgelse kæmper, med deres udfordringer, for deres fremtid, i en foranderlig og kravfyldt verden – hver eneste dag.

Studerende med psykiske funktionsnedsættelser presses af de nye typer af krav og belastninger som alle nutidens unge må forholde sig til. Studerende med psykiske funktionsnedsættelser presses yderligere fordi de har nogle særlige udfordringer der knytter sig til deres psykiske funktionsnedsættelse. De studerende er ikke en homogen gruppe, de er vidt forskellige og har udfordringer i forskellig grad, men mange af dem har nogle udfordringer der gør det meget sværere for dem, end for andre unge, at leve op til kravene i præstationssamfundet på deres studie.

Det sociale arbejde finder sted i interaktionen mellem SPS-læreren og den studerende, hvor SPS-lærens arbejde kan betragtes ud fra den reflektive-terapeutiske i kombination med den individualistisk-reformistiske grundopfattelse i socialt arbejde. SPS er helhedsorienteret og handler om at yde en alsidig og kompenserende støtte, der skal understøtte de udfordringer, som den studerende møder på studiet. SPS skal bidrage til at fremme og støtte den studerendes personlige udvikling og selvrealisering

og understøtter den studerendes empowerment. Ydermere skal SPS bidrage til at øge tilpasningen mellem de studerende og uddannelsens krav og derved vedligeholde strukturen og genskabe stabiliteten og derved bidrage til at fremme de studerendes evne til at mestre deres eget studieliv.

Personer med psykiske funktionsnedsættelser har brug for ro, pauser, struktur, forudsigelighed, faste rammer og stabilitet. De har i perioder hvor de oplever at studiet er ustruktureret og forvirrende, meget begrænsede ressourcer til at leve op til kravene om effektivitet, fleksibilitet, omstillingsparathed og agilitet. Sådanne perioder bidrager til stressede og belastede situationer. Når de mislykkes med at leve op til forventningerne, vender de det indad og bebrejder sig selv og det påvirker deres trivsel ved at deres symptombillede forværres. En tilstand af overvældelse og utilstrækkelighed fører til handlingslammelse og de føler sig utilstrækkelige i deres stræben efter at leve op til kravene i præstationssamfundet på deres studie.

De studerende er udfordrede af de illegitime studieaktiviteter der knytter sig særligt til deres psykiske funktionsnedsættelser. Det drejer sig om at de knokler med at håndtere eksamensangst, stress, skam, indgå i studiegruppeaktivitet, deltage i undervisningen, mental forberedelse og akklimatisering, modtage SPS og vejledning til at få skabt struktur og overblik over studielivet, afkode implicitte koder og normer, selv finde deres vej på studiet osv. De studerende betragter alle disse illegitime studieaktiviteter som et regulært studiejob. Denne måde at anskue det på, kan hjælpe til at visualisere alle de aktiviteter, der presser dem, som ikke presser 'andre studerende'. De studerende bliver trætte og udmattede og har vanskeligt ved at følge studiet i perioder. Ansvar for egen læring, selv at finde vej i studiet og indgå i gruppearbejde og projektarbejde er særligt vanskeligt for denne gruppe.

I analysen ses en studiekultur på uddannelsesinstitutionen, hvor adgangen til fællesskabet er betinget af høje individuelle præstationer. De studerende måler sig med hinanden og stræber efter høje karakterer. Uden høje karakterer og gode præstationer, kan de ikke vide sig sikre på, at få adgang til en studiegruppe. En studiegruppe er værdifuld og det er heri de studerende møder omsorg, ligeværdighed, tryghed, forståelse og anerkendelse. Krav om at præstere højt samtidig med

usikkerheden om hvorvidt de er 'købt' eller 'solgt' i fællesskabet skaber et ekstraordinært psykologisk pres på de studerende. De studerende har brug for forudsigelighed og stabilitet, men befinder sig samtidig i en usikker social konstruktion, hvor de konstant skal præstere for fortsat at være attraktive i fællesskabet.

I perioder har de hårdt brug for ro og pauser til at restituere. De studerende kan søge særlige vilkår, men tør ikke. De frygter at de ikke opfylder de formelle krav til at kunne gennemføre uddannelsen og derfor giver de køb på sig selv og ignorerer deres behov og presser nogle gange sig selv ud over grænsen. Specialet giver eksempler på, at særlige vilkår kan være ulighedsskabende og skabe situationer hvor den studerende føler sig udstillet og anderledes. Kritikken må delvis rettes mod lovgivningen, men også mod håndteringen af lovgivningen i praksis. Vi kan konstatere at de officielle intentioner med lovgivningen på området ikke altid er det der sker i praksis. Intentionen om at lovgivningen skal skabe lighed for alle, forårsager ulighed i praksis. Der er ingen tvivl om, at det må være vanskeligt at formulere en lovgivning der skaber lighed for alle, da der er mange aspekter at tage hensyn til.

SPS-forløb med mange skift og aflyste aftaler er en særlig udfordring for studerende med psykiske funktionsnedsættelser. De føler sig opgivende og mister troen og motivationen og bruger energi på at opbygge og genopbygge en tillidsfuld relation til deres SPS-lærer. De har behov for stabilitet, kontinuitet og kvalitet, for at SPS kan give dem et rum hvor de føler sig mødt og forstået. Skift i SPS-lærer og brud i forløb pga. manglende overskud skaber usikkerhed og frustrationer og når SPS-forløb ikke fungerer oplever de studerende studiet som et 'find selv ud af det'. De har ikke en oplevelse af, at der er nogen hjælp at hente nogen steder til at skabe og genskabe overblik over uddannelsens aktiviteter. Når de skal forholde sig til og håndtere både legitime og illegitime studieaktiviteter samtidig med at de har oplevelsen af, at der ikke er nogen hjælp at hente nogen steder, er det særligt udfordrende for dem.

For at kunne håndtere kravene fra præstationskulturen i deres studie søger de studerende hjælp og støtte hos deres SPS-lærer. I samarbejde med denne arbejder de studerende med deres udfordringer. Den psykologiske proces styrker selvtiliden og selvværdet bl.a. ved hjælp af at sætte delmål. Delmål er vigtige fordi de gør studielivet

mere overskueligt. Det psykologiske arbejde er derfor en vigtig forudsætning hvis de studerende skal have en chance for at kunne mestre at være på studiet og efterfølgende på arbejdsmarkedet. Når SPS-forløb er stabile og fungerer oplever de studerende hjælpen relevant og de føler sig godt hjulpet til at prioritere og strukturere studiet og de oplever at være i et rum, fri for krav, hvor de får 45-60 minutters ro hver anden uge og oplever sig mødt og forstået. Problemet opstår, når de studerende bliver overvældede af legitime og illegitime studieaktiviteter og krav og må aflyse aftaler med SPS-lærer eller melde afbud til gruppearbejdet, pga. manglende overblik og overskud. SPS- forløbet er derfor, i perioder, ikke tilstrækkeligt til at imødekomme de studerendes behov for hjælp for at undgå perioder hvor de mister overblikket. Dette paradoks viser hvor svært det er at hjælpe personer med særlige behov igennem et uddannelsessystem der bygger på kravene i præstationskulturen samtidig med at de er udfordrede af især illegitime studieaktiviteter. De studerende peger selv på, at de har brug for ro, pauser, struktur, stabilitet og forudsigelighed i studielivet, hvilket i sig selv er vanskeligt at imødekomme i det moderne samfund.

Præstationssamfundet og konkurrencestaten er et vilkår og en kultur der gennemsyrrer samfundet, som alle individer er en del af. Ingen kan undslippe sig de krav og forventninger der stilles til det enkelte menneske i det moderne samfund. SPS kan ikke ændre på konkurrencestaten og præstationssamfundets vilkår og kravene i præstationssamfundet. SPS kan heller ikke ændre på at de studerende oplever sig særligt pressede af disse krav. Derimod kan SPS, i et vist omfang, gå ind og understøtte de studerendes daglige mestring og håndtering af disse krav i relation til de udfordringer de møder på deres studie. Dette er dog forudsat at SPS-forløbet er stabilt og kontinuerligt. Hvad bør målet med SPS egentlig være? Bør det være at få de unge igennem en uddannelse for enhver pris eller at de unge trives i hverdagen? Undersøgelsen har vist, at de studerende understøttes i at mestre studiet og gør det til dels, men det betyder ikke at de trives.

Kapitel 8: Diskussion

Jeg har gennem undersøgelsen arbejdet med hypotesen om at studerende med psykiske funktionsnedsættelser er dobbelt udsatte på grund af kravene i præstationssamfundet og at de oplever sig mere presset af de selvsamme krav end andre unge. Min undersøgelse er designet til at den subjektive og individuelle oplevelse kommer i fokus, hvor jeg har haft blik for de studerendes egne forståelser, oplevelser og fortællinger om deres studieliv. Undersøgelsesdesignet har derfor egnet sig til at undersøge og besvare problemformuleringen. Når jeg har designet min undersøgelse med udgangspunkt i dette perspektiv, giver det ikke mulighed for et samfundsmæssigt perspektiv. Med baggrund i analysen kunne det være relevant med yderligere undersøgelser af problematikken set fra et samfundsstrukturelt perspektiv, fordi de studerendes muligheder for hjælp er strukturelt betinget.

Ydermere kunne jeg have været mere åben overfor deres egen forståelseshorisont og selvopfattelse i forhold til sårbarhed og udsathed i relation til det samfund de lever i. De studerende som min undersøgelse har haft fokus på, har trods alt haft nogle ressourcer og nogle styrker som har gjort dem i stand til at bestå folkeskolen og komme så langt, så de kan vælge sig en videregående uddannelse. Min forforståelse som forsker i denne undersøgelse læner sig op ad den almene forståelse af klassisk udsathed; at personer med psykisk funktionsnedsættelser er sårbare og udsatte. Vi putter per automatik denne gruppe af mennesker ned i en udsathedskasse og kigger på dem som én af samfundets udsatte grupper. Den gruppe af studerende med psykiske funktionsnedsættelser jeg finder på UCL, har på trods af mange udfordringer i livet bestået deres folkeskole- og evt. gymnasieeksaminer og er derfor i en position hvor de kan vælge og har valgt at læse videre på en videregående uddannelse.

Kapitel 9: Perspektivering

Der er ingen tvivl om, at vilkårene og kravene i præstationskulturen sætter de studerende med psykiske funktionsnedsættelser under et massivt pres, og de vurderes at være dobbelt udsatte. Analysen peger på, at SPS fungerer og bidrager til en vis grad til at fremme de studerendes evne til at mestre deres studieliv. På trods af støtte og hjælp gennem SPS, oplever de studerende sig fortsat under enormt pres i studielivet. Når SPS-forløb fungerer oplever de sig, som udgangspunkt, i stand til at mestre deres udfordringer og når SPS-forløb ikke fungerer oplever de sig frustrerede, modløse, handlingslammede. I perioder hvor den studerende er ekstra presset pga. studieaktiviteter, vælger de ofte SPS fra pga. manglende tid og overskud og dette skaber en negativ spiral og bidrager til ubalance i SPS-forløbene. I **bedste** fald, bidrager SPS-indsatsen til, at de studerende "kun" er ny udsatte. Men ingen i undersøgelsen giver udtryk for at være så godt hjulpet af SPS.

At de studerende føler sig enormt pressede på deres studie handler om vilkårene og kravene i det moderne samfund. Det kan SPS intet stille op imod. SPS kan forsøge at understøtte og bidrage til de studerendes mestring, så de genvinder balancen og øger chancerne for at gennemføre studiet. På baggrund af det paradoks der opstår hvor studerende vælger SPS fra eller oplever turbulente SPS-forløb, som de så hårdt har brug for, vælger jeg at stille mig kritisk overfor om de reelt får den hjælp de har brug for og om SPS og de rammevilkår der ligger heri, er tilstrækkeligt til at imødekomme deres behov for støtte.

Man kan spørge sig selv hvordan man sikrer en indsats der imødekommer deres behov og hvorfor den indsats der leveres i dag, ikke umiddelbart er tilstrækkelig. Er det et spørgsmål om de ressourcer der tilføres SPS-ordningen, handler det om SPS-lærerens faglige kompetencer, er vores uddannelsesinstitutioner "rustet" til at fastholde og hjælpe de studerende eller handler det om den kultur der gennemsyrrer vores samfund. Vi vægter præstation hele livet hvor vi via konkurrerende fællesskaber altid er på jagt efter at optimere os selv og 'være den bedste'. Vi ønsker individer der er produktive, effektive, selvfokuserende, egennyttige, attraktive, fleksible,

omstillingsparate, forandringsvillige, initiativrige, effektive, udadvendte, agile, positive, robuste i en foranderlig og usikker verden hvor alting er flydende, der er mange muligheder og veje at gå, verden forandrer sig hurtigere end nogensinde før uden klare pejlemærker og klare retningslinjer.

Pyha, man bliver helt forpustet af at skrive dette. Prøv at forestille dig, at skulle leve op til alt dette, med en psykisk funktionsnedsættelse i bagagen. De studerende befinder sig på et studie hvor kravene konstant overstiger deres ressourcer. Jeg anerkender at gruppen ikke er homogen og de er vidt forskellige med forskellige behov og at en andel af denne gruppe sagtens kan gennemføre en videregående uddannelse, med mere eller mindre støtte, og at det ville være godt for både dem og samfundet. At det at gennemføre en uddannelse vil give selvagtelse og øget selvværd. Men for en andel i denne gruppe betyder det måske at de knækker og ender udenfor uddannelses- og arbejdsmarkedsområdet, fordi presset er for stort.

Litteraturliste

Anvendt standard: APA - version 6

- Bauman, Z. (2006). *Flydende modernitet*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Bengtsson, T. T. & Mølholt, A. (2020). 'Anonymisering i kvalitative undersøgelser' i Petersen, K. E. & Ladefoged, L. (red.) *Forskning med børn og unge: Etik og etiske dilemmaer*. København: Hans Reitzels Forlag
- Bengtsson, T. T. & Andersen, D. (2017) Narrativ analyse – tematisk, strukturel og performativ. I: Järvinen, M., Mik-Meyer, N. (red.) *Kvalitativ analyse – syv traditioner*. (side 273-293). København: Hans Reitzels Forlag.
- Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2020). *Kvalitative metoder. En grundbog*. (3. udg.) København: Hans Reitzels Forlag
- Børne- og undervisningsministeriet (2022a, 15. august). *Psykiske funktionsnedsættelser*. Lokaliseret den 27. februar 2023 på: <https://www.spsu.dk/for-stoettegivere/rollen-som-stoettegiver/psykiske-funktionsnedsaettelser>
- Børne- og undervisningsministeriet (2022b, 19. august). *Støttetimer ved faglig støttelærer*. Lokaliseret den 6. marts 2023 på: <https://www.spsu.dk/for-sps-ansvarlige/videregaaende-uddannelser/psykiske-funktionsnedsaettelser/korte-og-mellemlange-videregaaende-uddannelser/stoetteformer/stoettetimer-ved-faglig-stoettelaerer>
- Børne- og undervisningsministeriet (2022c, 12. august). *Støtte med et kognitivt fokus*. Lokaliseret den 6. marts 2023 på: <https://www.spsu.dk/for-sps-ansvarlige/videregaaende-uddannelser/psykiske-funktionsnedsaettelser/lange-videregaaende-uddannelser/om-sps-paa-lange-videregaaende-uddannelser/kognitivt>
- Børne- og undervisningsministeriet (2022d, 12. august). *Støtte med et følelsesmæssigt fokus*. Lokaliseret den 6. marts 2023 på: <https://www.spsu.dk/for-sps-ansvarlige/videregaaende-uddannelser/psykiske->

funktionsnedsættelser/lange-videregaaende-uddannelser/om-sps-paa-lange-videregaaende-uddannelser/foeelsesmaessigt

Børne- og undervisningsministeriet (2022e, 12. august). *Støtte med et socialt fokus.*

Lokaliseret den 6. marts 2023 på: <https://www.spsu.dk/for-sps-ansvarlige/videregaaende-uddannelser/psykiske-funktionsnedsaettelser/lange-videregaaende-uddannelser/om-sps-paa-lange-videregaaende-uddannelser/socialt>

Center for Ungdomsforskning (2022, 10. oktober) *Ny forskning: Rammerne for ungdomslivet skaber mistrivsel.* Lokaliseret den 19. oktober 2022 på: <https://www.cefu.dk/emner/nyt-fra-cefu/aktuelt-fra-cefu/ny-forskning-rammerne-for-ungdomslivet-skaber-mistrivsel.aspx>

Christensen, A. B. & Kristiansen, M. H. (2020). *Jeg ser det som et ekstra job jeg har.* Dansk Pædagogisk Tidsskrift. Side 49-63.

COWI (2021). *Samfundsøkonomiske gevinster ved højnet uddannelsesniveau hos personer med psykisk handicap.* Det Centrale Handicapråd.

Danmarks Evalueringsinstitut (2021). *Evaluering af specialpædagogisk støtte på ungdomsuddannelserne - Hovedrapport.*

Erlandsen, T., Jensen, R. N., Langager, S. & Petersen, E. K. (2015). *Udsatte børn og unge – en grundbog.* København: Hans Reitzels Forlag.

Faber, S. T. & Nielsen H.P. (2016) Visuelle data og metoder i narrativ forskning. I: Bo, I. G., Christensen, A. D. & Thomsen, T. L. (red.) *Narrativ Forskning. Tilgange og metoder.* (s. 167-184). København: Hans Reitzels Forlag.

Flyvbjerg, B. (1996). *Rationalitet og Magt – Bind 1 – Det konkrete videnskab.* Akademisk Forlag

Flyvbjerg, B. (2020). Fem misforståelser om casestudiet. I: Brinkmann, S., & Tanggaard, L. *Kvalitative metoder. En grundbog.* (3. udg.). (Side 621-655). København: Hans Reitzels Forlag.

- Frederiksen, M. (2018). Design. I: Olesen, S., P. & Monrad, M. (2018). *Forskningsmetode i socialt arbejde*. (red.). (side 83-106) København: Hans Reitzels Forlag
- Gilje, N. (2017) Hermeneutik – teori og metode. I M. Järvinen og N. Mik-Meyer (Red.), *Kvalitativ analyse - Syv traditioner*. Hans Reitzels Forlag.
- Hjortkær, C. (2020) *Utilstrækkelig – hvorfor den nye moral gør de unge psykisk syge*. Forlaget Klim
- Jacobsen, M. H., Kristiansen, S. & Prieur, A. (2005) *Liv, fortælling, tekst – et streftog i kvalitativ sociologi*. (red.). Aalborg Ø: Aalborg Universitetsforlag.
- Jensen, H. A. R., Davidsen, M., Møller, S. R., Romån, J. E. I., Kragelund, K., Christensen, A. I., & Ekholm, O. (2022). *Danskernes sundhed - Den nationale Sundhedsstyrelsen. Sundhedsprofil 2021*. Lokaliseret den 31. januar 2023 på: <https://www.sst.dk/da/udgivelser/2022/danskernes-sundhed>
- Jensen, H. A. R., Davidsen, M., Ekholm, O., Christensen, A. I. (2018). *Danskernes sundhed – Den Nationale Sundhedsprofil 2017*. Sundhedsstyrelsen. Lokaliseret den 31. januar 2023 på: <https://www.sst.dk/da/udgivelser/2018/danskernes-sundhed-den-nationale-sundhedsprofil-2017>
- Katznelson, N., Pless, M. & Görlich, A. (2022) *Mistrivsel I lyset af tempo, præstation og psykologisering. Om ny udsathed i ungdomslivet*. Aalborg Universitetsforlag.
- Kristiansen, S. (2017). Fortolkning, forforståelse og den hermeneutiske cirkel. I: Järvinen, M., Mik-Meyer, N. (red.) *Kvalitativ analyse – syv traditioner*. (side 153-174). København: Hans Reitzels Forlag
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Interview – Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. (3. udg.) København: Hans Reitzels Forlag.
- Larsen, F. (2009). *Operationelle reformer som drivkraft for politisk forandring*. Samfundsøkonomen nr. 5, 23-27

- Larsen, L., Weber, S. S., & Wulf-Andersen, T. (2020). *Asynkronitet og sortering i et accelereret uddannelsessystem*. Dansk Pædagogisk Tidsskrift, 1, side 35-49.
- Lipsky, M. (2010). Dilemmas of the Individual in Public Services. Preface. I M. Lipsky, *Street-Level Bureaucracy. Dilemmas of the Individual in Public Services*, (side 11-21). New York. Russell Sage Foundation.
- Monrad, M. (2018a). Analyse af tal. I: Olesen, S., P. & Monrad, M. (2018). *Forskningsmetode i socialt arbejde*. (red.). (side 203-230) København: Hans Reitzels Forlag
- Monrad, M. (2018b). Tilvirkning af data. I: Olesen, S., P. & Monrad, M. (2018). *Forskningsmetode i socialt arbejde*. (red.). (side 107-143) København: Hans Reitzels Forlag
- Monrad, M. & Olsen, S., P. (2018). Kvalitet og kritik. I: Olesen, S., P. & Monrad, M. (2018). *Forskningsmetode i socialt arbejde*. (red.). (side 293-318). København: Hans Reitzels Forlag
- Olesen, S., P. (2018). Analysestrategi. I: Olesen, S., P. & Monrad, M. (2018). *Forskningsmetode i socialt arbejde*. (red.). (side 145-169). København: Hans Reitzels Forlag
- Olesen, S., P. & Monrad, M. (2018). *Forskningsmetode i socialt arbejde*. (red.). København: Hans Reitzels Forlag
- Payne, M. (2005) *Teorier i socialt arbejde*. kapitel. København: Hans Reitzels Forlag
- Petersen, A. (2016). *Præstationssamfundet*. København: Hans Reitzels Forlag
- Petersen, A., & Krogh, S., C. (2021). *Præstationskultur*. Pædagogisk Rækkevidde 19. Aarhus Universitetsforlag
- Petersen, A. (2019) *Alle er potentielt udsatte*. I: Görlich, A., Pless, M., Katznelson, N. & Gaversen, L. (2019). *Ny udsathed I ungdomslivet – 11 forskere om den*

stigende mistrivsel blandt unge. (side 79-93). København: Hans Reitzels Forlag

Rosa, H. (2014). *Fremmedgørelse og acceleration.* København: Hans Reitzels Forlag.

Sennett, R. (2007): "Talentet og rædslen for at blive ubrugelig". I: *Den ny kapitalismes kultur.* (side 73-109). Forlaget Hovedland

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen (2022). *Bedre vilkår for studerende med funktionsnedsættelser. Afrapportering fra Arbejdsgruppen for studerende med funktionsnedsættelser.* København Ø. Uddannelses- og Forskningsstyrelsen.

Uddannelses- og Forskningsministeriet (u. å.a) *Hovedtal for studerende på de videregående uddannelser.* Lokaliseret den 31. marts 2023 på:
<https://datavarehus.ufm.dk/rapporter/hovedtal>

Uddannelses- og Forskningsministeriet (u.å.b). *Nu bliver fremdriftsreformen lempet.* Lokaliseret den 11. april 2023 på:
<https://ufm.dk/aktuelt/nyheder/2016/nu-bliver-fremdriftsreformen-lempet>

Bilagsoversigt

Bilag 1: Statistisk oversigt fra Direktions- og Kvalitetssekretariatet, UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole.

Bilag 2: Interviewguide, studerende

Bilag 3: Interviewguide, professionel